Handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck 2026–2028

Regeringskansliet

Förord

Hedersrelaterat våld och förtryck kännetecknas av en oacceptabel kollektiv kontroll över individen. Barn och vuxna begränsas i sina möjligheter att välja partner, vänner, utbildning och klädsel. Rätten att bestämma över den egna kroppen tas ifrån individen och i sin mest extrema form kan hedersnormerna leda till allvarlig våldsbrottslighet.

Under lång tid har arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck präglats av räddhågsenhet och undfallenhet från det offentliga. Frågan har inte fått den uppmärksamhet som krävs. Den politiska styrningen har alltför ofta varit bristfällig, med kortsiktiga uppdrag, splittrat ansvar och otillräckliga förutsättningar att nå verklig förändring.

Nu är det slut med det. Genom ett eget delmål, en ny handlingsplan, tydligare styrning och mer öronmärkta resurser tar regeringen nu krafttag mot det hedersrelaterade våldet och förtrycket. Kultur, sedvänja, religion, tradition eller föreställning om heder får aldrig någonsin användas för att rättfärdiga våld och förtryck.

Regeringen har under mandatperioden skärpt lagstiftningen mot hedersrelaterat våld och förtryck, förbättrat stödet till utsatta och effektiviserat myndigheternas arbete. Denna handlingsplan bygger vidare på det arbetet. Kunskap om det kollektiva förtrycket är en viktig del av handlingsplanen. Kunskapsnivån behöver höjas i hela samhället, inte minst bland de aktörer som möter barn och vuxna som är eller riskerar att utsättas. Den ökade kunskapen måste också leda till handling, inte minst i mötet med utsatta.

Handlingsplanen stärker samhällets arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck, på alla nivåer. Den beskriver regeringens prioriterade insatser och

ger en samlad inriktning för myndigheter, kommuner, regioner och andra aktörer som möter barn och vuxna som är eller riskerar att utsättas. Åtgärderna riktar sig till yrkesverksamma inom bland annat rättsväsendet, skolan, socialtjänsten och hälso- och sjukvården, samt till civilsamhällets organisationer. Handlingsplanen ger en tydlig överblick över befintliga roller, ansvar och pågående uppdrag. Civilsamhällets kunskap och erfarenheter tas tillvara i både genomförande och uppföljning.

Handlingsplanen gäller för perioden 2026–2028. Den treåriga perioden gör det möjligt att intensifiera arbetet, följa upp insatserna och vid behov justera inriktningen. Planen utgår från den nationella strategin Frihet från våld, förtryck och utnyttjande 2026–2035 och ska bidra till regeringens nollvision om ett samhälle fritt från våld.

Det offentliga har ett särskilt ansvar att motverka hedersrelaterat våld och förtryck, men arbetet kräver engagemang från hela samhället. Handlingsplanen ska ge riktning, kraft och praktiskt stöd i det arbetet. Hedersrelaterat våld och förtryck har ingen plats i Sverige. Varje människa ska kunna leva i trygghet, frihet och rättvisa.

Nina Larsson
Jämställdhetsminister

Innehåll

1. Inledning 6

2. Kunskap om omfattningen av hedersrelaterat våld och förtryck 7

2.1 Statistik om hedersrelaterad brottslighet 7
2.2 Statistik om bortföranden i hederskontexter 9
2.3 Kartläggningar om hedersrelaterat våld och förtryck 9

3. Ökat strategiskt fokus på att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck 12

3.1 Ett nytt delmål mot hedersrelaterat våld och förtryck 12
3.2 Ett effektivt, hållbart och samordnat arbete genom en nationell strategi mot våld, förtryck och utnyttjande 2026–2035 15
3.3 En nollvision för dödligt våld mot kvinnor 17

4. En långsiktig struktur för styrning, organisering, genomförande och uppföljning av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck 19

4.1 Långsiktiga finansiella förutsättningar 19
4.2 Stärkt långsiktig styrning 20
4.3 Stärkt nationell samverkansstruktur 21
4.3.1 Jämställdhetsmyndigheten samordnar arbetet på nationell nivå 22
4.3.2 Länsstyrelserna samordnar arbetet på regional nivå 23
4.4 Stärkt struktur för uppföljning 24
4.4.1 Utveckling av indikatorer 25

5. Stöd till utsatta och yrkesverksamma 26

6. Insatser för att förebygga och motverka hedersrelaterat våld och förtryck 29

6.1 Våldsförebyggande arbete – stärkta insatser med särskilt fokus på barn och unga i hederskontexter 30
6.1.1 Tidiga och universella förebyggande insatser för barn och unga 30
6.1.2 Riktade insatser mot hedersnormer 31
6.1.3 Kunskap, uppföljning och strukturell prevention 33
6.2 Upptäckt av hedersrelaterat våld och förtryck – aktivt arbete för att agera vid våld och förtryck 36
6.2.1 Systematisk upptäckt av våld inom socialtjänst, hälso- och sjukvård och andra samhällsarenor 36
6.2.2 Kunskap, uppföljning och systemstöd för upptäckt av våld 38
6.3 Stöd och skydd till utsatta – förbättrad tillgång och ökad jämlikhet över hela landet 40
6.3.1 Likvärdig tillgång till specialiserat stöd och skydd i hela landet 40

6.3.2 Stärkt kvalitet i stöd- och skyddsinsatser 43
6.3.3 Kunskap och uppföljning för bättre stöd och skydd 45
6.4 Brottsbekämpning – ökad operativ förmåga att effektivt förebygga, utreda och lagföra hedersrelaterade brott 46
6.4.1 Lagstiftningsåtgärder mot hedersrelaterad brottslighet 47
6.4.2 Stärkt operativ förmåga i det brottsbekämpande arbetet 49
6.4.3 Kunskap, kvalitet och uppföljning i brottsbekämpningen 51
6.5 Återfallsförebyggande arbete – insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck 53
6.5.1 Kunskaps- och metodutveckling i det återfallsförebyggande arbetet 54
6.5.2 Utveckling av effektiva insatser för att förhindra återfall 55

7. Sveriges internationella åtaganden och samarbeten 56
7.1 EU-samarbetet 56
7.2 Det nordiska samarbetet 57

1. Inledning

Denna handlingsplan syftar till att stärka arbetet med att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck, samt att stärka skydd och stöd för personer utsatta för sådant våld och förtryck.

Handlingsplanen anger inriktningen för regeringens arbete under perioden 2026–2028. Inom fem strategiska områden presenteras beslutade åtgärder, identifierade utmaningar, befintliga förslag och den övergripande inriktningen för arbetet under perioden. Den omfattar personer i alla åldrar, men har ett särskilt fokus på barns och ungas utsatthet. Genom denna handlingsplan stärks förutsättningarna för ett sammanhållet och långsiktigt arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck.

2. Kunskap om omfattningen av hedersrelaterat våld och förtryck

Det råder bred enighet i politik och samhälle om att det hedersrelaterade våldet och förtrycket måste upphöra och behöver bekämpas med full kraft. Kultur, sedvänja, religion, tradition eller heder får aldrig användas som rättfärdigande för våld och förtryck, ändå finns det barn och vuxna i Sverige som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. Uppskattningar av förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck är dock osäkra och det finns sannolikt ett mörkertal. Osäkerheten beror bl.a. på att det finns få studier, samt att definitioner och mätmetoder varierar mellan olika undersökningar (Länsstyrelsen Östergötland 2025:13). För att kunna vidta rätt åtgärder behöver kunskapen om omfattningen av hedersrelaterat våld och förtryck öka.

2.1 Statistik om hedersrelaterad brottslighet

Brottsförebyggande rådet (Brå) redovisar ingen återkommande statistik gällande dödligt våld som har skett i en hederskontext. Den statistik som Brå redovisar årligen baseras enbart på polisanmälningar och slutredovisningsuppgifter. För att kunna redovisa fördjupade uppgifter om det dödliga våldet, som i vilken kontext det sker, krävs även uppgifter från bl.a. förundersökningar och domar. Brå genomför därför regelbundet fördjupade studier om dödligt våld i Sverige. I den senaste rapporten från 2024 redovisar Brå uppgifter om dödligt partnervåld under perioden 2018–2021. Under denna tidsperiod dödades totalt 60 kvinnor av en manlig partner och 12 män av en kvinnlig partner. I 5 av dessa fall fanns det ett hedersmotiv bakom brottet; samtliga avlidna var då kvinnor (Brå 2024:6, s. 68–70). Eftersom det handlar om förhållandevis små tal är det inte möjligt att dra slutsatser om utvecklingen genom jämförelser mellan enskilda år.

Äktenskapstvång, barnäktenskapsbrott och vilseledande till äktenskapsresa kan vara uttrycksformer för det hedersrelaterade våldet och förtrycket. Alla brott kan dock vara hedersrelaterade. Det är motivet, varför brottet begås, som avgör om brottet är hedersrelaterat.

I tabell 1 redovisas antal anmälda brott om äktenskapstvång, vilseledande till äktenskapsresa, barnäktenskapsbrott och brott enligt lagen med förbud mot könsstympning av kvinnor enligt Brås officiella kriminalstatistik för 2023–2025.

Tabell 1. Antal anmälda brott

År	Äktenskaps-tvång	Vilseledande till äktenskaps-resa	Barn-äktenskaps-brott	Lagen med förbud mot könsstympning av kvinnor
2023	28	13	57	61
2024	35	9	45	26
2025	34	2	78	29

Källa: Officiell kriminalstatistik från Brå.

I juni 2022 infördes ett nytt brott i brottsbalken med beteckningen hedersförtryck. År 2023 var det första helåret som lagstiftningen var i kraft. I tabell 2 redovisas antal anmälda brott om hedersförtryck enligt Brås officiella kriminalstatistik för 2023–2025.

Tabell 2. Antal anmälda brott om hedersförtryck

År	Totalt	Mot flicka under 18 år	Mot pojke under 18 år	Mot kvinna 18 år eller äldre	Mot man 18 år eller äldre
2023	75	35	2	33	5
2024	54	27	4	22	1
2025	69	42	1	24	2

Källa: Officiell kriminalstatistik från Brå.

Brå har utvärderat tillämpningen av den nya straffbestämmelsen. Enligt utvärderingen har straffbestämmelsen inte fått den effekt som eftersträvades vid införandet: det har varit få polisanmälningar, få åtal och få fällande domar. Enligt Brå tycks inte heller polisutredningarna ha bidragit till att förbättra situationen för målsägandena. Skälen till att anmälningarna är få kan vara att de som utsätts för hedersförtryck inte känner till den nya straffbestämmelsen, att de inte vågar eller vill göra en polisanmälan, eller att polisen inte uppmärksammar att det finns ett hedersmotiv bakom ett anmält brott (Brå 2026:19, Hedersförtryck).

Uppgifter om antal anmälda brott beskriver inte den faktiska omfattningen av hedersrelaterat våld och förtryck eftersom mörkertalet uppskattas vara stort och kriminalstatistiken endast visar händelser som är anmälda som

brott. Det finns därför behov av att komplettera statistiken med andra undersökningar.

2.2 Statistik om bortföranden i hederskontexter

Utrikesdepartementet (UD) sammanställer årligen statistik över ärenden som rör familjerelaterat tvång. Dessa ärenden handlar om personer som avsiktligen har förts ut ur landet eller kvarhållits utomlands av sina närstående och som lever i en hederspräglad eller patriarkal kontext.

Tabell 3. Ärenden gällande familjerelaterat tvång

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ärenden	114	72	72	65	66	74	46
Individer	211	134	141	120	136	134	86
Myndiga	73	46	42	45	40	45	29
Kvinnor	-	-	-	-	36	32	26
Män	-	-	-	-	4	13	3
Barn	138	88	99	75	96	89	57
Flickor	-	-	-	-	52	63	41
Pojkar	-	-	-	-	44	26	16

Källa: Regeringskansliet, Utrikesdepartementet.

De vanligaste länderna som ärendena rörde 2025 och 2024 var Irak, Kenya, Somalia och Syrien. I 16 av ärendena 2025 har det funnits uppgifter om en konkret risk för barn- eller tvångsäktenskap. I 8 av ärendena har det funnits uppgifter om att det har rört sig om en s.k. uppfostringsresa. I 36 av ärendena har UD fått bekräftat att socialtjänsten har haft kännedom om individen eller individerna sedan tidigare. I 14 av ärendena har UD fått bekräftat att polis eller åklagare har varit inkopplade. UD har kunnat bekräfta att 51 individer har kommit hem till Sverige igen, av vilka 18 var myndiga och 33 var barn. Antalet ärenden och hemkomna gäller för den tidpunkt då statistiken sammanställdes, i mars 2026, och inkluderar således inte personer som kommit tillbaka därefter (Utrikesdepartementet, Ärenden gällande familjerelaterat tvång 2025 och 2024).

2.3 Kartläggningar om hedersrelaterat våld och förtryck

Sedan början av 2000-talet har det genomförts ett antal undersökningar i syfte att ge en bild av hur utbrett det hedersrelaterade våldet och förtrycket är i Sverige. Det är dock svårt att ge en enhetlig bild som närmare beskriver omfattningen. Hedersrelaterat våld och förtryck mäts på olika sätt och med olika metoder, vilket innebär att resultaten inte är jämförbara (Bhatia m.fl. 2024; Kaur 2018; Länsstyrelsen Östergötland 2025:13). Det finns flera

svårigheter i att mäta hur många som är utsatta, bl.a. på grund av att det rör sig om en särskilt sårbar grupp som ofta är svår att nå med konventionella statistiska undersökningar och metoder. Frågor om våld är dessutom känsliga, och det finns utmaningar kopplade till svarsfrekvens. De som lever i en hederskontext kan vara ovilliga att berätta om sin belägenhet. Den som är utsatt är i regel utelämnad till sin familj, utan kontakter utanför den närmaste kretsen. Utsatta kan avstå från att berätta om övergrepp eftersom det kan skada familjens heder eller på grund av rädsla för att bli utsatt för ytterligare våld eller utfrysning. I andra fall kan det handla om en omedvetenhet om att man befinner sig i en hederskontext, en lojalitet med sin familj och släkt eller att begränsningarna och kontrollen har normaliserats (se bl.a. prop. 2019/20:131, SOU 2024:21, Socialstyrelsen art.nr. 2019-3-17, Brå 2019:10, Totalförsvarets forskningsinstitut FOI-R-5143-SE, Länsstyrelsen Östergötland 2025:13).

De kartläggningar som finns på området har framför allt inriktats på barns och ungas utsatthet. Det finns få kartläggningar som visar hur utsattheten ser ut hos små barn, personer mitt i livet och äldre samt om särskild utsatthet, t.ex. bland hbtqi-personer eller personer med funktionsnedsättningar (skr. 2024/25:69; A2026/00268). En kartläggning som fokuserat på den särskilda utsattheten hos personer med funktionsnedsättning gällande hedersrelaterat våld och förtryck genomfördes av Myndigheten för delaktighet under 2023–2025 (S2023/02178). Flera kartläggningar har varit lokala eller riktade till vissa grupper, vilket gör att helhetsbilden blir fragmentarisk. Vissa kartläggningar har gjorts i områden där förekomsten av hedersförtryck troligen är mer utbredd än i förhållande till landet som helhet. Begrepp och definitioner skiljer sig mellan olika kartläggningar och i vissa fall undersöks enstaka uttrycksformer som t.ex. könsstympning, barnäktenskap och tvångsäktenskap (Länsstyrelsen Östergötland 2025:13, A2026/00268).

De kartläggningar som har gjorts visar olika resultat vad gäller omfattningen av hedersrelaterat våld och förtryck. I en befolkningsundersökning om ungas sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter från 2023 angav omkring en tiondel av unga i åldern 16–29 år att de hade utsatts för olika former av hedersrelaterat våld eller förtryck. Unga kvinnor rapporterar utsatthet i något högre grad än unga män, men könsskillnaderna är över lag små. Studien pekar på att tjejer och killar i stora drag är lika utsatta för krav från sin familj

kopplade till partnerrelationer.[1] Krav på att vänta med sex till äktenskapet är något vanligare bland tjejer än bland killar. Cirka 10 procent av tjejer uppger att de har krav på att vänta med sex till äktenskapet. Motsvarande andel bland killar är 7 procent (Folkhälsomyndigheten 2025, UngKab23).

På grund av de stora osäkerhetsintervallen är det svårt att utifrån de studier som har publicerats göra en tillförlitlig uppskattning av förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck i Sverige, men dessa tyder på att hedersrelaterat våld och förtryck är ett allvarligt samhällsproblem. Varje fall är ett för mycket, och detta våld måste upphöra. Därför krävs kraftfulla och långsiktiga insatser för att förebygga och bekämpa våldet och förtrycket.

Regeringen har mot denna bakgrund gett Jämställdhetsmyndigheten i uppdrag att tillsammans med Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet (NCK) kartlägga omfattningen av hedersrelaterat våld och förtryck i Sverige (se vidare avsnitt 6.2.2). Flera myndigheter har också i uppdrag att utveckla indikatorer för uppföljning av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck (se vidare avsnitt 4.4.1).

[1] I studien avses med krav från familjen partners kön (heterosexuell relation), religion, etnisk/kulturell bakgrund, att inte tillåtas ha partner och att endast tillåtas ha partner vid trolovning eller äktenskap. Cirka 14–15 procent av tjejerna och 13–14 procent av killarna rapporterar någon eller några av dessa former av krav.

3. Ökat strategiskt fokus på att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck

Under lång tid har arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck präglats av att området inte har fått tillräcklig uppmärksamhet och synlighet. Styrningen har ofta skett genom tillfälliga uppdrag, det förebyggande arbetet har varierat i kvalitet och tillgången till stöd och skydd för utsatta har skilt sig avsevärt över landet. Detta har bidragit till att många barn och vuxna fortsatt lever i begränsande miljöer där deras grundläggande rättigheter kränks. Regeringen tar nu därför krafttag för lika rättigheter och möjligheter för alla, oavsett bakgrund. Hedersnormer ska utmanas tidigt, brett och konsekvent – inte först när brott redan har begåtts. Fler fall ska upptäckas i tid. Barn och vuxna i hederskontexter ska få det stöd och skydd de behöver. Genomslag för ny lagstiftning på området ska öka och återfall i hedersrelaterad brottslighet ska förebyggas och förhindras.

Sedan regeringen tillträdde i oktober 2022 har den prioriterat och intensifierat arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Arbetet förstärks och ges en tydlig riktning genom denna handlingsplan. Handlingsplanen markerar också en tydlig förflyttning. Hedersrelaterat våld och förtryck, som tidigare inte haft tillräcklig synlighet eller styrts på ett tydligt och effektivt sätt, är nu en central prioritering i regeringens samlade arbete mot våld, förtryck och utnyttjande. Regeringen har också gjort tydligt att kultur, sedvänja, religion, tradition eller heder aldrig kan rättfärdiga våld och förtryck och att samma rättigheter ska gälla alla, oavsett bakgrund. Denna handlingsplan, som är den första handlingsplanen mot hedersrelaterat våld och förtryck, anger regeringens samlade inriktning för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck under perioden 2026–2028.

3.1 Ett nytt delmål mot hedersrelaterat våld och förtryck

Hedersrelaterat våld och förtryck är ett allvarligt samhällsproblem med flera särskiljande drag som kräver särskild kunskap och förståelse för att effektivt kunna bekämpas. I budgetpropositionen för 2026 gjorde regeringen

bedömningen att det behövs ett särskilt delmål mot hedersrelaterat våld och förtryck för att ge området ökad uppmärksamhet och synlighet, stärka kunskapen och bidra till att detta våld upphör. Regeringen införde därför ett nytt sjunde jämställdhetspolitiskt delmål:

- Hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra. Alla, oavsett kön, ska genom hela livet ha samma rätt och möjlighet att leva sitt liv utan att begränsas av kollektivt grundade hedersnormer (prop. 2025:26:1 utg.omr. 13, s. 77–78).

I skrivelsen Frihet från våld, förtryck och utnyttjande (skr. 2025/26:245) redogör regeringen för den närmare innebörden av det sjunde jämställdhetspolitiska delmålet om att hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra. Delmålet består av två led. Det första ledet tydliggör vilket våldsområde som delmålet tar sikte på. Det andra ledet förtydligar rättighetsaspekten och livscykelperspektivet. Delmålet utgår från Sveriges internationella åtaganden på området och ska, i enlighet med Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (den s.k. Istanbulkonventionen), säkerställa att kultur, sedvänja, religion, tradition eller heder inte används som rättfärdigande för våld och förtryck.

Hedersrelaterat våld och förtryck innebär att människor begränsas i sina liv och utsätts för påtryckningar och våld som syftar till att upprätthålla kollektivets kontroll över individen. Hedersrelaterat våld och förtryck är kopplat till hedersnormer som bygger på starka patriarkala eller heteronormativa föreställningar. Våldet och förtrycket kan ta sig många uttryck: från begränsningar i vardagen rörande klädsel, umgänge och rörelsefrihet till begränsningar i val av utbildning, arbete och partner. I sin mest extrema form kan hedersnormerna leda till allvarlig brottslighet såsom t.ex. hot om våld och våld, och i värsta fall mord.

Det hedersrelaterade våldet och förtrycket kan förekomma i form av fysiskt, psykiskt, sexuellt och ekonomiskt våld, inklusive digitala dimensioner av dessa våldsformer. Våldet och förtrycket kan utövas både i det privata och i det offentliga rummet. Eftersom våldet och förtrycket ofta är sanktionerat av närstående är det särskilt viktigt att samhället tydligt tar avstånd från det och

erbjuder det stöd som krävs för att individer ska kunna bli fria från förtrycket.

Begreppet heder är centralt i sammanhanget. Individens intressen anses i en hederskontext ofta vara underordnade kollektivets, och individens handlingar anses i hög grad påverka hela familjens, släktens eller ett bredare kollektivs anseende. Hedersnormerna grundar sig på en föreställning om heder som inte delas av övriga samhället och som strider mot principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet.

Delmålet inkluderar alla brott där motivet grundar sig på hedersnormer. Brott som ofta förekommer i en hederskontext är exempelvis hedersförtryck, äktenskapstvång, vilseledande till äktenskapsresa, överträdelse av utreseförbud (för att förhindra att barn förs ut ur landet), barnäktenskapsbrott, könsstympning av kvinnor och oskuldsingrepp på kvinnor, oskuldskontroll och intygande av sexuell oskuld. Delmålet är dock inte begränsat till det straffrättsliga området utan omfattar alla typer av kontrollerande, begränsande och förtryckande handlingar i hederns namn. Delmålets andra del uppmärksammar vikten av att inte enbart fokusera på gärningar som är kriminaliserade, utan även på att förebygga, upptäcka och motverka andra uttryck för hedersnormer. På så vis ges utrymme för ett mer heltäckande arbete som kan förebygga att uttryck för kollektivt grundade hedersnormer får fäste och sprids. Det i sin tur förebygger och förhindrar att problematiska och kontrollerande beteenden grundande på hedersnormer begränsar människors liv och frihet. Livscykelperspektivet betonar att utsattheten i en hederskontext inte är begränsad till en viss period i livet, utan ofta är livslångt. Alla uttryck för hedersnormer ska motverkas, och det behövs ett tidigt förebyggande arbete som främjar allas lika rättigheter och möjligheter genom hela livet.

Barn och unga, ofta unga kvinnor och flickor, är särskilt utsatta, och det kan vara mycket svårt för en ung person att bryta sig fri från hedersrelaterat våld och förtryck. Personer med funktionsnedsättning kan hamna i en särskilt sårbar situation eftersom de kan befinna sig i en stark beroendeställning till dem som utövar det hedersrelaterade våldet och förtrycket. Vidare kan våldet och förtrycket mot personer med funktionsnedsättning vara svårupptäckt, och själva funktionsnedsättningen kan vara det som anses skada familjens heder. Hbtqi-personer är särskilt utsatta eftersom hedersnormer bygger på starka heteronormativa föreställningar. De kan

utsättas för samma typer av hedersrelaterat våld och förtryck som andra, men dessutom förekommer specifika uttryck såsom s.k. omvändelseförsök, dvs. påtryckningar och tvång som syftar till att få någon att förändra, permanent dölja eller avstå från att leva i enlighet med sin sexuella läggning eller könsidentitet, eller uttrycka kön på det sätt personen själv vill. Individer, både kvinnor och män, kan både vara utsatta för och själva utöva hedersrelaterat våld och förtryck.

3.2 Ett effektivt, hållbart och samordnat arbete genom en nationell strategi mot våld, förtryck och utnyttjande 2026–2035

Regeringen beslutade den 9 april 2026 om en ny nationell strategi mot våld, förtryck och utnyttjande (skr. 2025/26:245). Strategin ska bidra till ett effektivt, hållbart och samordnat arbete för att uppnå de jämställdhetspolitiska delmålen på området. Hedersrelaterat våld och förtryck ges en tydlig och framträdande plats i strategin, som betonar vikten av att stärka arbetet med att förebygga och bekämpa denna form av våld, samt säkerställa att kultur, sedvänja, religion, tradition eller heder inte används som rättfärdigande för våld och förtryck. Det krävs dessutom särskild kunskap om hedersnormer och deras uttryck för att insatserna ska vara träffsäkra.

Strategin beskriver regeringens prioriteringar för de kommande tio åren. En samlad strategi som tydliggör utgångspunkter, utvecklingsbehov och strategiska områden skapar ett helhetsperspektiv och ett gemensamt ramverk för de aktörer som arbetar för att nå de jämställdhetspolitiska målen. Med stärkt samordning, samverkan och uppföljning tar strategin sikte på ett samhälle fritt från våld, förtryck och utnyttjande.

Regeringen bedömer att arbetet för att nå de två jämställdhetspolitiska delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande bäst bedrivs inom ramen för en långsiktig och samlad strategi som konkretiseras genom handlingsplaner. Denna handlingsplan är därför ett viktigt komplement till den övergripande strategin. Handlingsplanen utgår från den nationella strategin och följer dess fem strategiska områden, med vissa anpassningar för att tydliggöra handlingsplanens särskilda fokus på hedersrelaterat våld och förtryck och dess särdrag:

- **Våldsförebyggande arbete** – stärkta insatser med särskilt fokus på barn och unga i hederskontexter
- **Upptäckt av hedersrelaterat våld och förtryck** – aktivt arbete för att agera vid våld och förtryck
- **Stöd och skydd till utsatta** – förbättrad tillgång och ökad jämlikhet över hela landet
- **Brottsbekämpning** – ökad operativ förmåga att effektivt förebygga, utreda och lagföra hedersrelaterade brott
- **Återfallsförebyggande arbete** – insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck

Dessa strategiska områden är sådana där regeringen ser tydliga utvecklingsbehov och där insatserna behöver förstärkas. Regeringen bedömer att ett ökat fokus på dessa områden är nödvändigt för att säkerställa ett kraftfullt och effektivt arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck.

I den här handlingsplanen har den nationella strategins tre utgångspunkter integrerats:

- **Ett rättighetsbaserat arbete och ett stärkt brottsofferperspektiv** ska genomsyra arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Ett rättighetsbaserat arbetssätt fokuserar på att stärka individer, främja lika rättigheter och delaktighet, motverka diskriminering och säkerställa det allmännas ansvar. Ett brottsofferperspektiv innebär att aktivt främja brottsoffers rättigheter, behov och intressen.
- **En ändamålsenlig samverkan** mellan berörda aktörer ska bidra till att det vålds- och brottsförebyggande arbetet och det operativa arbetet fokuserar på den enskildes behov, situation och utsatthet på lokal, regional och nationell nivå. För att samverkan ska bli ändamålsenlig bör det även uppmärksammas att olika former av hedersrelaterat våld och förtryck kan kräva särskilda anpassade åtgärder.

- **Ett kunskapsbaserat arbete** innebär att kunskaps- och metodutveckling ska prioriteras och att arbetet ska utgå från bästa tillgängliga kunskap. För att effektivt förebygga och motverka hedersrelaterat våld och förtryck krävs särskild kunskap om våldets orsaker, mekanismer och uttryck. Kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck är central för bl.a. förebyggande arbete, bedömningar av hot och risk för våld, utformningen av stödinsatser och rättsväsendets utredningar. Kunskapen ska utgå från brottsoffrets behov och sedan omsättas i praktiken genom konkreta åtgärder och förbättrade arbetsmetoder som ger utsatta stöd och hjälp att lämna miljöer präglade av hedersrelaterat våld och förtryck.

3.3 En nollvision för dödligt våld mot kvinnor

Dödligt våld mot kvinnor utgör den mest extrema formen av mäns våld mot kvinnor. Nivån på det dödliga våldet mot kvinnor har under lång tid varit oacceptabelt hög. Under perioden 2017–2025 dödades i genomsnitt 13 kvinnor per år av en man som de har, eller tidigare har haft, en parrelation med (Brå 2026:10). Detta är en minskning jämfört med början av 2000-talet, då genomsnittet var 17 kvinnor per år (Brå 2015:24). Trots denna minskning, och trots omfattande insatser, är mäns våld mot kvinnor fortsatt ett allvarligt samhällsproblem som regeringen arbetar intensivt med för att bekämpa.

För att ta ytterligare krafttag mot mäns våld mot kvinnor beslutade regeringen den 29 januari 2026 att tillsätta Rådet för kvinnofrid (SB2026/00114). Statsministern leder rådets arbete. I rådet ingår även justitieministern, jämställdhetsministern, socialministern, socialtjänstministern, rikspolischefen, chefen för Polismyndighetens nationella operativa avdelning, riksåklagaren, generaldirektörerna för Brå, Jämställdhetsmyndigheten, Kriminalvården, Rättsmedicinalverket och Socialstyrelsen, chefen för avdelningen för vård och omsorg vid Sveriges Kommuner och Regioner, landshövdingen i Kronobergs län samt statssekreterare. Rådet ska vara ett forum för samverkan och informationsutbyte för att stärka förutsättningarna för ett systematiserat och utvecklat arbete för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Prioriterade frågor är våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck och våld mot kvinnor utan koppling till nära relation.

Arbetet i rådet ska, liksom arbetet inom ramen för den nationella strategin, vägledas av en nollvision för det dödliga våldet mot kvinnor. Nollvisionen omfattar allt dödligt våld mot kvinnor oavsett om det förekommer i en nära relation, i en hederskontext eller utan koppling till nära relation.

De som mördas i hederskontexter är som regel kvinnor. Under perioden 2018–2021 dödades totalt 60 kvinnor av en manlig partner. I 5 av dessa fall fanns ett hedersmotiv bakom brottet (Brå 2024:6). För att nå nollvisionen är det därför avgörande att arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck stärks ytterligare och blir mer effektivt.

4. En långsiktig struktur för styrning, organisering, genomförande och uppföljning av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck

Det är avgörande att de aktörer som arbetar för att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck har rätt uppgifter och förutsättningar för att kunna agera effektivt och kraftfullt. För att våldet och förtrycket ska upphöra krävs bl.a. långsiktigt hållbara finansiella förutsättningar, en väl fungerande nationell och regional samverkan samt en tydlig och sammanhållen struktur för uppföljning.

4.1 Långsiktiga finansiella förutsättningar

Den nuvarande regeringen har, sedan den tillträdde, avsatt mer medel för att motverka våld, förtryck och utnyttjande inom jämställdhetspolitiken[2] än någon tidigare regering. Som ett resultat av reformer i tidigare budgetpropositioner och budgetpropositionen för 2025 fanns för 2025 527 miljoner kronor öronmärkta för arbetet mot våld och förtryck inom jämställdhetspolitiken. Motsvarande summa för 2026 är 640 miljoner kronor. Tillsammans med pågående reformer finns för 2026 totalt, för alla jämställdhetspolitiska delmål, 918 miljoner kronor, den största jämställdhetsbudgeten någonsin, med viktiga satsningar för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck påverkas i hög grad av insatserna inom de andra jämställdhetspolitiska delmålen. Det kan handla om informationsinsatser om sexuell hälsa och rättigheter i utanförskapsområden eller åtgärder för utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden. Av tabell 4 framgår de satsningar som haft ett särskilt fokus på arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Hedersrelaterat våld och förtryck ingår även i andra satsningar inom ramen för regeringens arbete mot mäns våld mot kvinnor (skr. 2024/25:69 s. 15).

[2] Med jämställdhetspolitiken avses här anslagen 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder, anslag 3:2 Jämställdhetsmyndigheten och anslag 3:3 Bidrag för kvinnors organisering. Anslagen ligger inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet.

Tabell 4. Satsningar med särskilt fokus på arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Proposition	Reform	Anslag	Mnkr	Period
BP23	Stärka kvinnors och flickors organisering i utsatta områden	3:3 Bidrag för kvinnors organisering	20	Permanent
BP23	Stärka det förebyggande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck	3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	50	Permanent
BP24	Tillskott till arbetet att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck, könsrelaterat våld och prostitution och människohandel m.m.	3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	50	2024–2026
VÄB25	Ytterligare stärka kvinnors och flickors möjligheter till organisering i områden med socioekonomiska utmaningar	3:3 Bidrag för kvinnors organisering	5	2025
BP26	Handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck	3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	17	17 mnkr 2026, 10 mnkr/år 2027–2028
BP26	Kommuner och regioners arbete mot HRV m.m.	3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	100	Permanent
BP26	Uppskalning av regionala resurscentrum mot HRV	5:1 Länsstyrelserna m.m.	15	Permanent

Källa: Regeringskansliets bearbetning av data hämtat ur angivna budgetpropositioner.

4.2 Stärkt långsiktig styrning

Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att säkerställa en långsiktig, samordnad och tydlig styrning av det jämställdhetspolitiska arbetet mot våld, förtryck och utnyttjande.

Ett stort antal aktörer bidrar i arbetet med att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck. Jämställdhetsmyndigheten har sedan myndigheten inrättades 2018 haft ett strategiskt och sektorsövergripande

uppdrag, och länsstyrelserna har i uppgift att bidra med stöd och samordning på regional nivå. Länsstyrelsen i Östergötlands län har sedan 2005 haft flera nationella regeringsuppdrag som successivt har utvecklats till att omfatta bl.a. utveckling av kunskapsstöd, spridning och implementering av kunskap samt stöd till yrkesverksamma och utsatta.

Att styra arbetet genom tillfälliga uppdrag har dock medfört sårbarhet och utmaningar, inte minst när det gäller planering, kompetensförsörjning och långsiktighet (se bl.a. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys 2020:8). För att stärka förutsättningarna för ett långsiktigt arbete inrättades 2022 Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck (NCH) vid Länsstyrelsen i Östergötlands län, som en permanent stödstruktur för berörda myndigheter, organisationer och yrkesverksamma. Denna uppgift har fr.o.m. 2026 överförts från länsstyrelsen till Jämställdhetsmyndigheten, i linje med regeringens övergripande arbete med att flytta nationella uppgifter från länsstyrelserna till andra statliga myndigheter.

4.3 Stärkt nationell samverkansstruktur

För att mer effektivt motverka hedersrelaterat våld och förtryck har ett flertal lagändringar genomförts. Det handlar bl.a. om nya brottsrubriceringar, straffskärpningar, ändrade sekretessregler och ett utökat utreseförbud för barn. Enligt regeringens uppfattning är det helt centralt att lagstiftningen används fullt ut. Det kräver aktiv samverkan mellan myndigheter och utveckling av nya arbetssätt som tillvaratar de möjligheter som de nya verktygen ger. Det innebär också att det finns ett behov av en tydlig struktur för samordning och samverkan för att säkerställa ett effektivt genomförande av insatserna. Regeringen har därför bedömt att samverkan behöver stärkas i såväl det förebyggande arbetet som det operativa arbetet för att ge ändamålsenligt stöd och skydd och förhindra våld och förtryck (skr. 2025/26:245).

Det finns viktiga beröringspunkter och överlappningar mellan de två jämställdhetspolitiska delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande. Samverkan ska därför på ett tydligt sätt omfatta både arbetet för att nå delmålet om att mäns våld mot kvinnor, våld och nära relationer samt utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra, och delmålet om att hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra, där båda delmålen är tydligt prioriterade.

För att stärka samverkan har regeringen beslutat att Jämställdhetsmyndigheten ska samordna en nationell samverkansstruktur där 17 nationella myndigheter och länsstyrelserna ingår. Tillsammans ska de utveckla arbetet i enlighet med den nationella strategin för att nå de jämställdhetspolitiska delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande (A2026/00420). Den nationella samverkansstrukturen innebär att:

- Jämställdhetsmyndigheten samordnar arbetet i samverkansstrukturen samt utvecklar och främjar arbetssätt och samverkan med utgångspunkt i den nationella strategin och dess fem strategiska områden.
- Ett urval av nationella myndigheter ingår i samverkansstrukturen och ska, utifrån sina respektive verksamhetsområden, utveckla arbetet i linje med strategins utgångspunkter och strategiska områden: Barnombudsmannen, Brå, Brottsoffermyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Försäkringskassan, Kriminalvården, länsstyrelserna, Migrationsverket, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF), Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Rättsmedicinalverket, Sametinget, Socialstyrelsen, Statens institutionsstyrelse, Statens skolverk och Åklagarmyndigheten.

Relevanta statliga, regionala, kommunala och civila aktörer ska ges möjlighet att bidra till kunskapsutvecklingen inom samverkansstrukturen (skr. 2025/26:245).

Myndigheterna ska slutredovisa uppdraget den 20 januari 2029. Redovisningarna ska ge regeringen ett bättre underlag för det fortsatta arbetet och för styrningen av myndigheterna.

4.3.1 Jämställdhetsmyndigheten samordnar arbetet på nationell nivå

Jämställdhetsmyndigheten har i uppgift att främja ett systematiskt, sammanhållet och effektivt genomförande av jämställdhetspolitiken på alla nivåer i samhället; nationellt, regionalt och lokalt. Myndigheten ska även främja utvecklingen av förebyggande insatser mot bl.a. hedersrelaterat våld och förtryck och synliggöra och motverka hedersrelaterat våld och förtryck med inriktning på nationell kunskapsutveckling och strategiska, övergripande frågor.

Regeringen arbetar aktivt för att Jämställdhetsmyndighetens samordnande roll i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck ska vara tydlig för alla aktörer som bidrar i arbetet (skr. 2024/25:69 s. 15). Den 1 januari 2026 fick Jämställdhetsmyndigheten ett samlat nationellt ansvar för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck, i samband med att vissa uppgifter överfördes från Länsstyrelsen i Östergötlands län (A2024/01396). I myndighetens uppdrag ingår att:

- regelbundet undersöka omfattningen av hedersrelaterat våld och förtryck i Sverige och utvecklingen av samhällets insatser på området,
- ta fram och sprida kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck baserat på forskning och beprövad erfarenhet till både yrkesverksamma och allmänheten,
- främja informationsutbyte mellan statliga myndigheter i frågor om hedersrelaterat våld och förtryck, samt
- stödja länsstyrelserna i deras uppgifter på området, med fokus på införandet av nationella myndigheters kunskapsstöd, arbetssätt och metoder i regionala och lokala verksamheter (Jämställdhetsmyndighetens regleringsbrev 2026).

4.3.2 Länsstyrelserna samordnar arbetet på regional nivå

Det är oftast aktörer på regional och lokal nivå som möter personer som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. Konsekvenserna för de utsatta kan bli allvarliga om aktörerna inte arbetar tillsammans på ett ändamålsenligt sätt. Välfungerande samverkan och samordning på regional och lokal nivå är därför avgörande för att våldsutsatta ska få rätt stöd, skydd och hjälp. Länsstyrelserna har en central roll i att samordna arbetet på lokal nivå. Det regionala arbetet är också viktigt för att säkerställa att rätt kunskap och metoder når yrkesverksamma i hela landet.

Länsstyrelserna har i uppgift att förebygga och bekämpa de jämställdhetspolitiska delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande[3]. Vid varje länsstyrelse ska det finns en särskild samordningsfunktion som ska stödja och bidra till:

[3] Se 3 § förordningen (2021:995) om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor.

- framtagandet och genomförandet av regionala sektorsövergripande strategier och handlingsplaner,
- införandet av effektiva metoder, arbetssätt och kunskapsstöd i regionala och lokala verksamheter,
- samarbetet på lokal, regional och nationell nivå,
- utbildning och kompetensutveckling i länet, och
- utveckling av regionala resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Länsstyrelsernas uppgift att samordna utvecklingen av regionala resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck innebär att de ska verka för en effektiv samverkan mellan bl.a. socialtjänst, hälso- och sjukvård och polis i respektive län, för att underlätta stöd och skydd till barn och vuxna som är eller riskerar att bli utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Länsstyrelsen i Östergötlands län ger stöd till detta arbete fram till 2028. Därefter ska stöd och finansiering vara inordnat i myndigheternas ordinarie strukturer för att förebygga och motverka mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, utnyttjande i prostitution och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck (A2025/01207).

Regeringen har aviserat att länsstyrelsernas uppgifter ska förtydligas för att stärka förutsättningarna för genomslag och ett effektivt arbete, bl.a. genom ett ökat fokus på förebyggande insatser och på att främja lokal och regional samverkan. Regeringen avser även att förtydliga länsstyrelsernas uppgift att stödja implementeringen av nationella myndigheters kunskapsstöd, arbetssätt och metoder i regionala och lokala verksamheter. Ett ökat fokus på nationella myndigheters kunskapsstöd bedöms bidra till en mer samordnad och tydlig kunskapskedja och kan även underlätta prioriteringen av vilka stöd som ska föras ut till lokal nivå (skr. 2025/26:245).

4.4 Stärkt struktur för uppföljning

Ett systematiskt och strukturerat uppföljningsarbete är avgörande för att bedöma utvecklingen av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Kontinuerlig uppföljning synliggör både resultat och brister, identifierar utvecklingsbehov och skapar förutsättningar för ett långsiktigt och effektivt genomförande av insatserna. Jämställdhetsmyndigheten och länsstyrelserna

har, enligt respektive myndighets förordning[4], i uppgift att regelbundet följa upp arbetet på området. Regeringen har i samband med den nationella strategin beslutat om ett uppdrag som bl.a. innebär att Jämställdhetsmyndigheten med stöd av länsstyrelserna ska förbereda för att fortsätta den årliga uppföljningen med utgångspunkt i de indikatorer som tas fram inom uppdraget, samt för att vart fjärde år genomföra en fördjupad uppföljning av utvecklingen i förhållande till delmålen, nollvisionen och arbetet i enlighet med den nationella strategin (A2026/00417). Detta omfattar arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

4.4.1 Utveckling av indikatorer

Det finns flera metodologiska utmaningar med att mäta hedersrelaterat våld och förtryck. Det är exempelvis svårt att ta fram indikatorer som på ett tillförlitligt sätt kan mäta myndigheternas verksamhet i relation till övergripande politiska mål, särskilt eftersom utvecklingen påverkas av många olika faktorer. Även omfattningen av utsatthet är svår att mäta. De förmodade mörkertalen innebär att anmälda brott inte kan användas som en direkt indikator, och gruppen som utsätts är ofta särskilt sårbar och svår att nå genom konventionella statistiska undersökningar och metoder (se vidare kapitel 1). Sammantaget finns ett tydligt behov av att vidareutveckla indikatorer, både för att mäta omfattningen av hedersrelaterat våld och förtryck och för att följa utvecklingen av arbetet, så att det går att bedöma i vilken utsträckning insatser leder till önskade resultat (skr. 2024/25:69, skr. 2025/26:245).

Mot denna bakgrund och för att förbättra arbetet gav regeringen den 9 april 2026 Brå, Jämställdhetsmyndigheten, Socialstyrelsen och Statistiska centralbyrån i uppdrag att utreda och bedöma vilka indikatorer som ska användas för uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet att hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra, och det jämställdhetspolitiska delmålet att mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra, med beaktande av den nationella strategin och dess strategiska områden och utgångspunkter samt nollvisionen för dödligt våld mot kvinnor. Uppdraget ska slutredovisas den 28 september 2028 (A2026/00417).

[4] Förordningen (2017:937) med instruktion för Jämställdhetsmyndigheten, och förordningen om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor.

5. Stöd till utsatta och yrkesverksamma

Hedersrelaterat våld och förtryck är ett allvarligt samhällsproblem som orsakar stort lidande för dem som utsätts. För att kunna ge utsatta personer ett adekvat stöd och för att förebygga och förhindra våld och förtryck erbjuder kommuner, regioner och andra myndigheter och organisationer en rad olika typer av stöd. Yrkesverksamma som hanterar frågor om hedersrelaterat våld och förtryck behöver dessutom vägledning för att kunna ge rätt stöd och skydd.

Utöver det stöd som ges genom nationella och regionala myndigheter samt genom socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens ansvar för stöd, skydd och vård till våldsutsatta efter behov, gör regeringen betydande satsningar för att stärka centrala aktörers möjligheter att ge stöd och skydd. Det sker bl.a. genom uppdrag till statliga myndigheter och genom statsbidrag till kommuner, regioner och civilsamhället. Det finns även flera särskilda stödinsatser som spelar en viktig roll i arbetet mot våld, förtryck och utnyttjande.

För att personer som är eller riskerar att bli utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck ska få tillgång till specialiserat och jämlikt stöd oavsett vistelseort har regeringen gett länsstyrelserna i uppdrag att samordna utvecklingen av regionala resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck i hela landet. Polismyndigheten ska bidra i arbetet samt se över hur formerna för polisens arbete vid regionala resurscentrum bör se ut och hur det kan utvecklas. Samverkan ska ske med Åklagarmyndigheten som ska bidra med sin kunskap om hedersrelaterad brottslighet. Regionala resurscentrum erbjuder råd och stöd till utsatta barn och vuxna och kan vid behov slussa vidare till exempelvis polis, socialtjänst eller hälso- och sjukvård. De ger även stöd och vägledning till yrkesverksamma, framför allt inom socialtjänst, skola och fritidsverksamhet, polis samt hälso- och sjukvård. Det finns 14 regionala resurscentrum i 11 av 21 län (maj 2026). Fem av dessa erbjuder ett direkt stöd till personer som är eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld eller förtryck (Länsstyrelsen Östergötlands delredovisning i uppdrag A2025/01207).

Skyddat boende utgör en viktig del av skyddet för personer som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck och kan vara avgörande för den som vill lämna en relation eller en kontext präglad av hot, våld eller andra övergrepp. Insatsen spelar även en viktig förebyggande roll genom att motverka fortsatt eller eskalerande våld. Den 1 april 2024 trädde ett nytt regelverk i kraft som innebär att skyddat boende numera är en boendeinsats enligt socialtjänstlagen (2025:400). Det nya regelverket innebär bl.a. skärpta kvalitetskrav och krav på tillstånd från IVO för att yrkesmässigt få bedriva skyddat boende. Flera myndigheter har fått i uppdrag att stödja implementeringen av reformen samt att följa upp effekterna av det nya regelverket.

Rättsväsendets aktörer hanterar den rättsliga processen vid hedersrelaterad brottslighet men har också en viktig roll i stödet till utsatta. Polismyndigheten informerar vid polisanmälan om brottsoffers rättigheter till stöd och hjälp och har ett nationellt kompetensnätverk mot hedersrelaterade brott med kontaktpersoner i varje polisområde. I polisregion Stockholm finns en särskild hedersbrottsgrupp som ska samla och utveckla spetskompetens för att bl.a. utgöra en flygande resurs, men också för att själva kunna driva särskilt komplexa ärenden. Även Åklagarmyndigheten har ett nationellt nätverk mot hedersrelaterad brottslighet med åklagare från varje åklagarområde, och sedan 2021 finns en särskild ämnesspecialist inom området. Kriminalvården arbetar med att identifiera, bedöma och behandla personer dömda för hedersrelaterat våld och förtryck, ofta genom riktade insatser inom ramen för arbetet mot våld i nära relationer. Kriminalvårdens program RVP (Relationsvåldsprogrammet) kan anpassas för att behandla beteenden kopplat till hedersvåld.

En nationell stödtelefon för yrkesverksamma som hanterar frågor om hedersrelaterat våld och förtryck samt en nationell stödlinje och chatt för barn och vuxna som har utsatts för hedersrelaterat våld och förtryck har inrättats (se avsnitt 6.3.1).

Civilsamhällesorganisationer spelar också en viktig roll genom att erbjuda stöd och skydd till utsatta samt rådgivning till yrkesverksamma. Många erbjuder samtalsstöd, jourtelefoner, stöd i kontakt med myndigheter och i vissa fall skyddat boende. Regeringen har infört ett statsbidrag för

våldsförebyggande arbete mot bl.a. hedersrelaterat våld och förtryck[5]. Bland de aktörer som erbjuder stöd finns Brottsofferjouren, Elektra (Fryshuset), FreeZone Sweden, Kvinnors Nätverk (Linnamottagningen och Matildamottagningen), Kvinnors Rätt, GAPF (Glöm aldrig Pela och Fadime), RFSL stödmottagning, Roks (Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer), Rädda barnen – Kärleken är fri, Somaya stödjour, Terrafem, TRIS (Tjejers rätt i samhället), Ungasjourer.se, Unizon och VHEK (Varken hora eller kuvad).

[5] Förordningen (2022:722) om statsbidrag för visst våldsförebyggande arbete.

6. Insatser för att förebygga och motverka hedersrelaterat våld och förtryck

I detta kapitel presenteras handlingsplanens insatser, strukturerade utifrån den nationella strategins fem strategiska områden. Handlingsplanen prioriterar ett tidigt, systematiskt och kunskapsbaserat arbete för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck, med särskilt fokus på barn och unga. Insatser inom skolväsende, socialtjänst, hälso- och sjukvård och andra verksamheter som möter barn och föräldrar ges en central roll. Insatserna syftar till att förhindra att hedersrelaterat våld och förtryck överhuvudtaget uppstår. Upptäckten av våld eller förtryck måste också öka genom höjd kunskap och kompetens, tydligare rutiner och förbättrad samverkan mellan berörda aktörer. Det krävs åtgärder som säkerställer att hedersrelaterat våld och förtryck stoppas i ett tidigt skede, innan våldet eskalerar eller får livslånga konsekvenser. Handlingsplanen innehåller även insatser som ska förbättra tillgången till likvärdigt och specialiserat stöd och skydd i hela landet, bl.a. genom utvecklingen av regionala resurscentrum och höjd kompetens i verksamheter som arbetar med stöd, skydd och vård av personer som utsatts för hedersrelaterat våld och förtryck. Stöd- och vårdkedjorna ska vara långsiktiga och sammanhållna, med utgångspunkt i den utsattas behov av trygghet och möjlighet att leva ett självständigt liv fritt från våld och förtryck. Vidare prioriteras en stärkt brottsbekämpning och ökad operativ förmåga för att effektivt förebygga, utreda och lagföra hedersrelaterade brott, liksom ett utvecklat återfallsförebyggande arbete för att förhindra att våld och förtryck upprepas. Sammantaget syftar handlingsplanen till att skapa tydligare styrning, bättre samordning och en mer systematisk uppföljning av arbetet, i linje med det nya jämställdhetspolitiska delmålet om att hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra.

6.1 Våldsförebyggande arbete – stärkta insatser med särskilt fokus på barn och unga i hederskontexter

Handlingsplanens första strategiska område – våldsförebyggande insatser – syftar till att förhindra att hedersrelaterat våld och förtryck överhuvudtaget uppstår. I området fokuseras på att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck genom tidiga, universella och kunskapsbaserade insatser. Arbetet riktas särskilt mot barn och unga, eftersom tidiga insatser i skola, socialtjänst, hälso- och sjukvård och andra verksamheter som möter barn och föräldrar är avgörande för att motverka att hedersrelaterade normer och begränsningar får fäste. Utöver de breda förebyggande insatserna omfattar området även riktade åtgärder mot hedersnormer och särskilda risker. Det handlar om att identifiera och motverka hedersrelaterade kontrollmekanismer, stärka yrkesverksammas förmåga att upptäcka risker i ett tidigt skede och säkerställa att utsatta barn och unga snabbt får rätt stöd och skydd. En tredje central del är att stärka kunskapsutveckling, uppföljning och strukturell prevention. Det innebär att arbetet ska vila på aktuell forskning, systematiskt insamlad kunskap och tydliga rutiner för att följa upp resultat och utvecklingsbehov. Genom att bygga långsiktiga och hållbara strukturer skapas bättre förutsättningar för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck på både lokal, regional och nationell nivå. Detta strategiska område tar avstamp i Istanbulkonventionens tredje kapitel om förebyggande åtgärder.

6.1.1 Tidiga och universella förebyggande insatser för barn och unga

En viktig del av det förebyggande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck är tidiga och universella förebyggande insatser för barn och unga. Centralt är att stärka kunskap om och upptäckt av våld, samt stärka skyddande strukturer i skola, socialtjänst, fritidsverksamhet och andra arenor där barn och unga befinner sig. Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck behöver dessutom vara en integrerad del av det långsiktiga integrationsarbetet och regeringens arbete mot utanförskap. Regeringen intensifierar arbetet på området genom följande insatser:

Stärkt systematiskt arbete och stöd för implementering av kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck i skolväsendet

Statens skolverk ska sprida kunskap och bidra till implementering av stöd för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck bland olika personalgrupper i skolväsendet. Länsstyrelserna ska erbjuda kompetenshöjande insatser till personal i skolväsendet och bistå Skolverket med stöd för implementering av kunskapsstöd. Uppdraget ska genomföras i samverkan med regionala

resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. Uppdraget ska slutredovisas den 29 mars 2029 (A2026/00371).

Utredningen om ökade insatser för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan, skolan och fritidshemmet

Regeringen har tillsatt en utredning som bl.a. ska kartlägga och analysera förekomst av hedersrelaterat våld och förtryck, tystnadskulturer och upprätthållande av hedersnormer och föreslå åtgärder för att motverka dessa. Utredningen ska även föreslå hur ett individuellt anpassat stödsystem för elever som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck kan utformas. Uppdraget ska redovisas den 12 augusti 2026 (dir. 2025:31, U2025:02).

Tillsyn av skolor med riskbild avseende bl.a. hedersrelaterat våld och förtryck

Skolinspektionen ska förstärka sin tillsyn och annan granskning av skolor där det finns en riskbild avseende bl.a. extremism, hedersrelaterat våld och förtryck eller påverkan som syftar till att motarbeta elevers grundläggande fri- och rättigheter eller det demokratiska styrelseskicket. Uppdraget ska redovisas årligen den 2 oktober (Skolinspektionen regleringsbrev 2026).

Kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck i socionomutbildningen

Regeringen har beslutat att studenterna vid socionomutbildningen ska visa kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck för att erhålla socionomexamen (förordning [2026:349] om ändring i högskoleförordningen [1993:100]). Ändringarna träder i kraft den 1 juli 2027.

Kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck med fokus på ungas fritid

MUCF ska ta fram och sprida kunskapsunderlag med fokus på hedersrelaterat våld och förtryck och våldsförebyggande arbete till fritidsledare och andra yrkesverksamma som arbetar med ungas fritid samt till idrottsledare och nyckelaktörer som arbetar med ungas idrottsutövande. Uppdraget ska slutredovisas den 31 mars 2027 (MUCF regleringsbrev 2024).

6.1.2 Riktade insatser mot hedersnormer

Den andra delen av det förebyggande arbetet fokuserar på att motverka hedersnormer, identifiera särskilda risker och stärka skyddet för barn och unga, samt ge stöd till föräldrar som lever i en hederskontext och kan utsättas för starka kollektivistiska förväntningar. Arbetet fokuserar på att bryta hedersrelaterade kontrollstrukturer, förbygga allvarliga kränkningar i tidig ålder såsom könsstympning och säkerställa att yrkesverksamma har rätt

kunskap och verktyg för att agera i komplexa riskmiljöer. Regeringen skalar upp arbetet genom följande insatser:

Utvärdera och utveckla stödmaterial, arbetssätt och metoder med fokus på föräldrar i hederskontexter

Länsstyrelserna, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd och Socialstyrelsen ska utvärdera och utveckla stödmaterial, arbetssätt och metoder med fokus på föräldrar i hederskontexter. Uppdraget ska slutredovisas den 25 mars 2032 (A2026/00527).

Fortsatt arbete med att förebygga och bekämpa könsstympning

Jämställdhetsmyndigheten ska samordna arbetet med att förebygga och bekämpa könsstympning av flickor och kvinnor. Länsstyrelserna, Migrationsverket, Myndigheten för delaktighet, Polismyndigheten, Rättsmedicinalverket, Socialstyrelsen och Åklagarmyndigheten bidrar i arbetet. Uppdraget ska redovisas den 30 december 2027 (Jämställdhetsmyndigheten regleringsbrev 2026).

MUCF ska arbeta med att öka kunskapen om hedersrelaterat våld och förtryck, med fokus på könsstympning, kopplat till trossamfundens verksamhet genom kunskapshöjande insatser och kompetensutveckling som kan bidra till attityd- och strukturförändringar (MUCF regleringsbrev 2026).

Utbildningar för att förebygga bortföranden i hederskontexter

Jämställdhetsmyndigheten ska, med stöd av Barnombudsmannen, länsstyrelserna, Linköpings universitet (Barnafrid – Nationellt centrum för kunskap om våld mot barn) och Uppsala universitet (NCK), inventera, utveckla och genomföra utbildningar om hedersrelaterat våld och förtryck med särskilt fokus på att motverka att barn och unga förs ut ur landet. Insatserna ska riktas till relevanta verksamheter, inklusive samtliga skolformer och socialtjänst. Uppdraget ska slutredovisas den 16 februari 2029 (Jämställdhetsmyndigheten regleringsbrev 2026).

Nationellt inrapporterings- och uppföljningssystem om bortföranden

Jämställdhetsmyndigheten har den 30 april 2026 redovisat ett uppdrag om att kartlägga och sprida kunskap om erfarenheter av hedersförtryck och annat våld och förtryck kopplat till utlandsvistelse (A2021/02051, Jämställdhetsmyndigheten regleringsbrev 2024). Det omfattade att lämna

förslag på ett nationellt system för rapportering och uppföljning av ärenden där barn eller vuxna har blivit bortförda utomlands.

Följa upp tillämpningen av det utvidgade utreseförbudet för barn

Socialstyrelsen ska kartlägga och följa upp i vilken utsträckning lagändringarna som utvidgat möjligheten till utreseförbud för barn enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) har bidragit till att förebygga och öka skyddet mot att barn förs ut ur landet. Uppföljningen ska omfatta straffansvar för egenmäktighet med barn där ett barn under 15 år förs bort eller annars undanhålls, om gärningen är ägnad att hindra att vård enligt LVU påbörjas. Uppdraget ska redovisas den 30 mars 2028 (Socialstyrelsen regleringsbrev 2026).

Informera yrkesverksamma om regelverket om utreseförbud

Socialstyrelsen ska ta fram och sprida kunskapsmaterial utifrån regelverket om utreseförbud för barn riktat till anmälningsskyldig personal. Uppdraget ska slutredovisas den 31 mars 2027 (S2024/00721).

För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga

Regeringen föreslår i en lagrådsremiss att den nuvarande lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga ersätts av dels en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga, dels en ny lag om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården. Den nya lagstiftningen omfattar bl.a. förbättrade möjligheter att omhänderta barn som växer upp i hem med hedersrelaterat förtryck som kan innebära fara för barnets hälsa eller utveckling. Genom att föra in uttrycket ”negativ social kontroll” som ett rekvisit bland de förhållanden i hemmet som kan ligga till grund för ett omhändertagande tydliggörs att situationer där ett barns livsutrymme kraftigt begränsas ensamt kan utgöra grund för ett ingripande enligt den nya lagen. Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

6.1.3 Kunskap, uppföljning och strukturell prevention

Den tredje delen av det förebyggande arbetet fokuserar på att stärka kunskapsunderlaget, förbättra uppföljningen och utveckla strukturella åtgärder som långsiktigt motverkar hedersrelaterat våld och förtryck. Arbetet utgår från att barn och unga som lever i en hederkontext kan befinna sig i miljöer där våld, kontroll och begränsningar också ökar risken för rekrytering till kriminella nätverk. För att förebygga detta krävs fördjupad kunskap,

samordnade insatser och ett brett strukturellt arbete. Regeringen förstärker arbetet genom följande insatser:

Studie om släktbaserade kriminella nätverk med fokus på barn och unga

I budgetpropositionen för 2026 avsattes medel för att genomföra en studie som belyser hur barn och unga påverkas av släktbaserade kriminella nätverk. Medel har avsatts för uppdraget 2026–2027 (se prop. 2025/26:1, UO13, Utanförskap).

Ökad kunskap i det brottsförebyggande och våldsförebyggande arbetet

Brå och Jämställdhetsmyndigheten ska kartlägga kopplingar mellan att ha utsatts för bl.a. hedersrelaterat våld och förtryck som barn och att senare involveras i kriminalitet. I uppdraget ingår att identifiera hur ansvar och roller mellan olika aktörer kan utvecklas för att förbättra det förebyggande arbetet. Uppdraget ska redovisas den 1 juli 2028 (Brå och Jämställdhetsmyndigheten regleringsbrev 2026).

Stärka arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck i bob-strukturen

Jämställdhetsmyndigheten ska stärka samverkan i den s.k. bob-strukturen (samverkan kring barn och unga i organiserad brottslighet), bl.a. genom kunskap om kopplingar mellan att utsättas för eller växa upp i hederskontexter och hur unga rekryteras, involveras samt exploateras för brottslig verksamhet (Jämställdhetsmyndigheten regleringsbrev 2026).

Analysera kopplingarna mellan hedersrelaterat våld och förtryck och risk för att minderåriga rekryteras till och utnyttjas i gängkriminalitet

Barnombudsmannen ska öka kunskapen för att samhällets insatser ska bli mer träffsäkra. I uppdraget ingår att genomföra djupintervjuer med barn och unga med fokus på riskfaktorer, könsskillnader och effektiva stödinsatser. Myndigheten ska lämna förslag på lämpliga och konkreta åtgärder. Uppdraget ska redovisas den 31 mars 2027 (S2025/00979).

Kartläggning av barns uppväxtvillkor i utanförskapsområden

Barnombudsmannen ska lämna förslag på konkreta åtgärder som kan förbättra barns och ungas levnadsvillkor och stärka deras rättigheter och friheter i områden där utanförskapet är stort. Barn och unga som utsätts för och utövar hedersrelaterat våld och förtryck samt destruktiva normer kring

kön, makt och sexualitet ska särskilt belysas och beaktas. Uppdraget ska slutredovisas den 15 december 2027 (A2026/00292).

Myndighetsgemensamt arbete för att stärka och främja sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) i utanförskapsområden

Folkhälsomyndigheten ska, tillsammans med Brottsoffermyndigheten, Jämställdhetsmyndigheten, MUCF, Migrationsverket, Myndigheten för delaktighet, Socialstyrelsen och Statens institutionsstyrelse, stärka och främja SRHR. Särskilt fokus ska vara på utmaningar i områden där utanförskapet är stort, t.ex. inskränkningar i människors sexualitet eller deras rätt att välja partner. Uppdraget ska slutredovisas den 31 mars 2028 (A2024/01236).

Uppföljning av det integrationspolitiska målet

Riksdagen beslutade under 2024 om ett nytt övergripande mål för integrationspolitiken. I budgetpropositionen för 2025 presenterade regeringen fem delmål som kompletterar det övergripande målet. Utvecklingen mot delmålet om social och kulturell integration är särskilt relevant att följa i relation till att förebygga och motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Statistiska centralbyrån har i uppdrag att genom en urvalsundersökning genomföra en uppföljning av de integrationspolitiska delmålen demokratisk samt social och kulturell integration. Uppdraget ska slutredovisas den 18 juni 2026 (A2025/00883).

Undersökning om värderingar i Sverige

Regeringen har tilldelat World Values Survey medel för att genomföra en undersökning om värderingar och sociala normer i Sverige, med särskilt fokus på utrikes födda personer. Syftet är bl.a. att förbättra och utveckla uppföljningen av integrationspolitiken (A2025/00629).

Utredning om parallella samhällsstrukturer

Inom parallella samhällsstrukturer förekommer patriarkala och heteronormativa värderingar och hedersnormer. Regeringen har tillsatt en utredning som har i uppdrag att sammanställa kunskap om parallella samhällsstrukturer och analysera deras konsekvenser för integrationen och utanförskapet i det svenska samhället. Syftet är att tillhandahålla ett fördjupat kunskapsunderlag som kan bidra till regeringens arbete för att bekämpa parallella samhällsstrukturer, förbättra integrationen och minska utanförskapet i Sverige. Uppdraget ska slutredovisas senast den 20 augusti 2026 (dir. 2025:68).

Utredning om religiös radikalisering

Inom vissa religiösa ideologier är hedersrelaterat våld och förtryck vanligt och det drabbar främst kvinnor och flickor. Många radikala miljöer präglas också av en syn på könsroller som bl.a. innebär kontroll av kvinnors egenmakt, inflytande och sexualitet. Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2026 ett fördjupat kunskapsunderlag om religiös radikalisering med fokus på politisk islams påverkan på individer, samhället, integration och utanförskap (se prop. 2025/26:1, UO 13, Utanförskap).

6.2 Upptäckt av hedersrelaterat våld och förtryck – aktivt arbete för att agera vid våld och förtryck

Handlingsplanens andra strategiska område handlar om att säkerställa att hedersrelaterat våld och förtryck upptäcks i tid och att samhället har de strukturer, rutiner och kunskapsstöd som krävs för att agera. Arbetet omfattar två centrala delar: systematisk upptäckt av våld inom socialtjänst, hälso- och sjukvård och andra samhällsarenor, samt kunskap, uppföljning och systemstöd som stärker förmågan att identifiera våld och risker. Detta strategiska område tar avstamp i Istanbulkonventionens tredje kapitel om förebyggande åtgärder och fjärde kapitel om skydd och stöd.

6.2.1 Systematisk upptäckt av våld inom socialtjänst, hälso- och sjukvård och andra samhällsarenor

Att tidigt identifiera barn och unga som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck är avgörande för att våldet ska kunna stoppas och för att rätt stöd och skydd ska sättas in innan situationen eskalerar. Det är även angeläget att upptäcka vuxna som lever i hederskontexter, så att även de kan få hjälp att lämna destruktiva relationer och miljöer. För att detta ska vara möjligt behöver verksamheter som möter barn och unga, familjer och vuxna, såsom socialtjänst, skola och andra samhällsarenor, ha god kunskap om lagsstiftning och föreskrifter och rutiner för samverkan. Yrkesverksamma behöver ha kompetens att systematiskt ställa frågor om hedersrelaterat våld och förtryck, t.ex. vid risk för att någon förs ut ur landet mot sin vilja eller vid risk för kvinnlig könsstympning. Familjecentraler spelar en avgörande roll genom att sprida information om barns grundläggande fri- och rättigheter samt om förbuden mot kvinnlig könsstympning, oskuldsingrepp, barn- och tvångsäktenskap och dess konsekvenser. Vidare är det angeläget att personal inom skolväsendet har kunskap om sin anmälningsskyldighet vid oro för att barn far illa. För både barn och vuxna är det viktigt att asylsökande och nyanlända till Sverige får kunskap om relevant lagstiftning och om sina

rättigheter och skyldigheter. Regeringen har gett flera myndigheter uppdrag som stärker detta arbete. Dessa uppdrag rör följande:

Ökad upptäckt av våld inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården

Socialstyrelsen ska kartlägga hur socialtjänsten och hälso- och sjukvården verkar för att upptäcka våldsutsatthet och våldsutövande samt tillhandahålla utbildningsinsatser för ökad upptäckt av våld mot barn och unga. Socialstyrelsen ska även undersöka och bedöma behovet av att förtydliga och utöka befintliga rekommendationer kring att systematiskt fråga om våld samt beakta bristerna i hälso- och sjukvården samt socialtjänsten som lyfts fram i slutsatserna från tidigare regeringsuppdrag till Inspektionen för vård och omsorg (A2021/01714). Uppdraget ska redovisas den 26 februari 2027 (Socialstyrelsen regleringsbrev 2025).

Ökad kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck vid familjecentraler

Linköpings universitet (Barnafrid – Nationellt centrum för kunskap om våld mot barn) har tilldelats medel för att stödja utvecklingen av kunskap i familjecentralernas verksamhet och att utveckla arbetet med fokus på att förebygga och motverka hedersrelaterat våld och förtryck, bl.a. genom kompetenshöjande insatser riktade till samtliga yrkesgrupper vid familjecentraler (A2026/00150).

Stärkt samverkan vid familjecentraler för att upptäcka och bedöma risk för våld i områden där utanförskapet är stort

Socialstyrelsen ska stödja inrättandet och vidareutveckling av familjecentraler. Socialstyrelsen ska bidra med stöd för att skapa goda förutsättningar för bl.a. samverkan kring att upptäcka och bedöma risk för våld samt stödja ett jämställt föräldraskap. Socialstyrelsen ska särskilt bidra till stöd i områden där utanförskapet är stort och där förtjänsterna av det förebyggande, hälsofrämjande och tillitsskapande arbete som sker vid familjecentraler är angelägna. Vidare ska Socialstyrelsen årligen under perioden 2026–2030 betala ut och följa upp statsbidrag för att finansiera länssamordnare eller processutvecklare i syfte att inrätta fler, och vidareutveckla befintliga, familjecentraler eller familjecentralsliknande verksamheter i kommuner och regioner med områden där utanförskapet är särskilt stort. Uppdraget ska slutredovisas den 9 april 2031 (S2025/02147).

Ökad upptäckt av ekonomiskt våld och hedersrelaterat våld och förtryck

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Konsumentverket, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten och Statens servicecenter har i uppdrag att öka upptäckten av ekonomiskt våld, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck. I uppdraget ingår att ta fram rutiner för att hänvisa våldsutsatta klienter vidare till stöd och skydd, inklusive att motverka att våldsutövare utnyttjar myndigheters system. Kronofogdemyndigheten och Skatteverket bidrar aktivt i arbetet. Uppdraget ska redovisas den 15 december 2027 (A2024/00777, A2025/00884).

Ökad upptäckt av våldsutsatthet bland anställda och i arbetslivet

Regeringen beslutade i december 2025 att tilldela Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) medel för arbete med stöd till kommunala och regionala arbetsgivare när det gäller att upptäcka våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck bland anställda. Medel har även tilldelats för SKR:s arbete för att minska våldsutsattheten hos äldre och personer med funktionsnedsättning som de kommunala verksamheterna möter (A2025/01146).

Informationsinsatser om hedersrelaterat våld och förtryck till unga asylsökande och nyanlända

MUCF har i uppdrag att genomföra informationsinsatser om bl.a. hedersrelaterat våld och förtryck riktade till yrkesverksamma och andra vuxna som möter nyanlända och unga asylsökande i sitt arbete eller inom ideella engagemang. Uppdraget ska slutredovisas den 31 mars 2027 (MUCF regleringsbrev 2024).

6.2.2 Kunskap, uppföljning och systemstöd för upptäckt av våld

Ett effektivt arbete för att upptäcka hedersrelaterat våld och förtryck förutsätter att samhällets aktörer har tillgång till aktuell kunskap, tillförlitlig uppföljning och ändamålsenliga systemstöd. Denna del syftar till att stärka den samlade kunskapsbasen om utsatthet, utveckla metoder för att identifiera våld i olika miljöer och säkerställa att verksamheter som möter barn, unga och vuxna har de verktyg som krävs för att agera tidigt och träffsäkert. Genom att fördjupa förståelsen av hur hedersnormer påverkar människors livsvillkor, och genom att utveckla stödstrukturer för systematisk upptäckt av våld, skapas bättre förutsättningar för att utsatta ska få rätt stöd och skydd i tid. Inom ramen för detta arbete genomför regeringen flera satsningar som stärker kunskapsutvecklingen, förbättrar uppföljningen och

utvecklar metodstöd. Tillsammans bidrar dessa insatser till ett mer kunskapsbaserat och sammanhållet system för att upptäcka hedersrelaterat våld och förtryck.

Befolkningsstudie om utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck

Uppsala universitet (NCK) har tilldelats medel för att under 2026 med stöd av Jämställdhetsmyndigheten utarbeta ett kunskaps- och metodunderlag som förberedelse för en befolkningsstudie om utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck i Sverige. NCK ska även undersöka möjligheterna att analysera utsattheten för hedersrelaterat våld och förtryck i områden där utanförskapet är stort. Arbetet ska redovisas i Uppsala universitets årsredovisning för 2026 och vid behov i särskild ordning (regleringsbrev för anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder 2026).

Fördjupad kunskap om ungas upplevelser av att begränsas av hedersnormer

Folkhälsomyndigheten ska utifrån undersökningarna UngKAB23 och SRHR2024 redovisa ungas upplevelser av att begränsas av hedersnormer och inskränkningar i deras sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter (SRHR), t.ex. begränsningar eller krav från ens familj om partners kön, etnicitet eller religion eller krav på att vänta med sex tills man är gift. Folkhälsomyndigheten ska vid behov ta fram ny kunskap genom exempelvis fokusgrupper eller intervjuer. Uppdraget ska redovisas den 31 mars 2028 (Folkhälsomyndigheten regleringsbrev 2026).

Nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn

I budgetpropositionen för 2026 aviseras en kraftsamling för att motverka våld mot barn. Regeringen anser att det behövs en kraftsamling för att bekämpa våld mot barn och förebygga att barn dras in i kriminalitet. Bland annat behövs en nationell strategi och konkret handlingsplan för att bekämpa våld mot barn. Regeringen avser därför genomföra en satsning med flera olika riktade åtgärder.

Utveckla och sprida kunskaps- och webbstöd för lärosäten, kommuner och hälso- och sjukvård

Uppsala universitet (NCK) har tilldelats medel för att utveckla webbstöd med fokus på kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive att föreslå nya kunskapsstöd. Arbetet ska redovisas i Uppsala universitets årsredovisning för 2026 (regleringsbrevet för anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder 2026).

6.3 Stöd och skydd till utsatta – förbättrad tillgång och ökad jämlikhet över hela landet

Det tredje strategiska området i handlingsplanen handlar om att säkerställa att barn, unga och vuxna som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck får tidigt, specialiserat och långsiktigt stöd, oavsett var i landet de bor. Området består av tre centrala delar: likvärdig tillgång till specialiserat stöd och skydd i hela landet, stärkt kvalitet i stöd- och skyddsinsatser, samt kunskap och uppföljning som förbättrar samhällets förmåga att ge ändamålsenligt stöd och skydd. Detta strategiska område tar avstamp i Istanbulkonventionens fjärde kapitel om skydd och stöd.

6.3.1 Likvärdig tillgång till specialiserat stöd och skydd i hela landet

En central del av detta strategiska område är att säkerställa att alla som är eller riskerar bli utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck får likvärdig tillgång till specialiserat stöd och skydd, oavsett var i landet de bor. Arbetet omfattar insatser som stärker informationen till allmänheten, utvecklar regionala och lokala stödstrukturer och förbättrar samverkan mellan myndigheter, kommuner, regioner och civilsamhälle. Regeringen bygger nu ut och kvalitetssäkrar regionala resurscentrum, förstärker lokala stödinsatser och säkerställer att utsatta har tillgång till rådgivning, skydd och långsiktigt stöd. Därmed skapas mer jämlika förutsättningar för att lämna våldsamma och kontrollerande miljöer. Detta arbete inkluderar även riktade insatser för barn och unga, personer som vill lämna hedersrelaterade miljöer eller organiserad brottslighet, samt yrkesverksamma som behöver stöd i sitt arbete.

Informationsinsats till allmänheten om rättigheter, stöd och skydd

Jämställdhetsmyndigheten ska, tillsammans med länsstyrelserna, Barnombudsmannen, Uppsala universitet (NCK) och Linköpings universitet (Barnafrid – Nationellt centrum för kunskap om våld mot barn), genomföra en informationssatsning om hedersrelaterat våld och förtryck som riktar sig till allmänheten med fokus på utanförskapsområden, t.ex. information om gällande lagstiftning och rättigheter och vart utsatta kan vända sig nationellt, regionalt och lokalt. Uppdraget ska redovisas den 16 februari 2029 (Jämställdhetsmyndigheten regleringsbrev 2026).

Regionala resurscentrum för personer som är eller riskerar att bli utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck

Länsstyrelsen i Östergötlands län har sedan 2018 haft i uppdrag att samordna arbetet med att utveckla regionala resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. Länsstyrelserna har från den 1 januari 2026 en förordningsstyrd uppgift att stödja och bidra till utveckling av sådana regionala resurscentrum (3 § förordningen om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor). Därutöver har länsstyrelserna i uppdrag att arbeta för att alla som är eller riskerar att bli utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck ska få specialiserat och likvärdigt stöd i hela landet inom ramen för regionala resurscentrum. Polismyndigheten har i uppdrag att bidra i arbetet. Uppdraget ska slutredovisas den 1 mars 2028. Fr.o.m. 2028 ska arbetet inordnas i länsstyrelsernas ordinarie strukturer för arbetet mot våld, förtryck och utnyttjande (A2025/01207).

Nytt statsbidrag till kommuner och regioner för arbete mot bl.a. hedersrelaterat våld och förtryck

Regeringen har tillfört 100 miljoner kronor i permanenta medel till kommuner och regioner med fokus på att bl.a. stärka deras arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck. Medlen ska fördelas via förordning (2025:838) om statsbidrag för att stärka och utveckla regionalt och lokalt arbete mot vissa former av våld. Enligt förordningen ska ansökningar för utveckling av regionala resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck prioriteras, liksom stödjande insatser för att enskilda ska kunna lämna våldsamma relationer eller situationer. Länsstyrelserna fördelar medel i sina respektive län.

Kvalitetsutveckling i skyddat boende

Socialstyrelsen ska verka för stärkt kompetens om bl.a. hedersrelaterat våld och förtryck, vid skyddade boenden. Detta inkluderar kunskap om barn som följer med en vårdnadshavare till ett sådant boende. Socialstyrelsen ska vidare undersöka i vilken utsträckning alternativa skydds- och boendelösningar används i stället för skyddat boende, hur dessa lösningar ser ut, i vilka situationer de tillämpas samt orsaken till att andra alternativ används. Översynen ska belysa om användningen skiljer sig åt mellan olika målgrupper samt vilka konsekvenser detta kan medföra för den enskilde. I uppdraget ingår även att se över om tillgången möter behoven av skyddat boende och hur det ser ut i olika geografiska områden. Socialstyrelsen ska vid behov lämna förslag på lämpliga åtgärder. Socialstyrelsen ska även ta

fram ett stöd för placering av barn i skyddat boende med fokus på hedersrelaterat våld och förtryck. Uppdraget ska slutredovisas den 8 februari 2029 (Socialstyrelsen regleringsbrev 2026).

Utvecklingsmedel till civilsamhället om bl.a. hedersrelaterat våld och förtryck

Länsstyrelserna ska erbjuda stöd för civilsamhällets utvecklingsarbete och samverkan avseende bl.a. hedersrelaterat våld och förtryck (länsstyrelserna regleringsbrev 2026).

Ökat fokus på hedersrelaterat våld och förtryck mot barn och unga i arbetet med stöd till avhoppare

Polismyndigheten, Kriminalvården, Socialstyrelsen och Statens institutionsstyrelse har i uppdrag att tillhandahålla ett nationellt sammanhållet stöd till arbetet med avhoppare från organiserad brottslighet, inklusive avhoppare från våldsbejakande extremistiska och hedersrelaterade miljöer. Länsstyrelserna ska stödja den lokala nivån och bidra till regional samordning av arbetet. Uppdraget ska slutredovisas den 1 mars 2028 (Ju2025/01696).

Fokus på utsatthet för våld i arbetet med skolsociala team

Skolverket och Socialstyrelsen ska stödja, kartlägga och följa upp skolsociala team för att stärka samverkan mellan skola och socialtjänst. Myndigheterna ska fokusera på det arbete som bedrivs av skolhuvudmän och socialtjänst avseende elever med hög skolfrånvaro och elever i särskilt utsatta situationer, t.ex. elever som har utsatts för eller som riskerar att utsättas för någon form av våld. Uppdraget ska slutredovisas den 1 december 2027 (S2025/02169).

Nationell stödlinje för utsatta och yrkesverksamma

Rätt att välja är en nationell stödlinje och chatt för den som utsatts för kontroll, hot och våld för att skydda familjens heder. Rätt att välja drivs av Uppsala universitet (NCK) på uppdrag av regeringen. NCK fick hösten 2025 även i uppgift att förbereda inordnandet av den stödlinje för yrkesverksamma som hanterar frågor om hedersrelaterat våld och förtryck som tillhandahålls av Länsstyrelsen i Östergötlands län (regleringsbrev för anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder 2025). Senast den 1 juli 2026 ska linjen vara flyttad till NCK (A2025/01207).

6.3.2 Stärkt kvalitet i stöd- och skyddsinsatser

För att utsatta ska få ett ändamålsenligt och tryggt stöd krävs inte bara att insatserna finns tillgängliga, utan också att de håller hög och likvärdig kvalitet. Detta delområde fokuserar därför på att utveckla och stärka kvaliteten i de stöd- och skyddsinsatser som erbjuds barn, unga och vuxna som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. Arbetet omfattar åtgärder som förbättrar bedömnings- och skyddsprocesser, stärker samverkan mellan berörda aktörer och säkerställer att insatserna är anpassade till de komplexa behov som ofta finns i hedersrelaterade ärenden. Genom att utveckla metoder, kompetens och strukturer skapas bättre förutsättningar för att utsatta ska få ett sammanhållet, tryggt och professionellt stöd, både i akuta situationer och i det långsiktiga arbetet med att bygga ett liv fritt från våld. Regeringen växlar upp arbetet genom följande insatser:

Samordnad stödkedja för våldsutsatta

Socialstyrelsen ska analysera och ta fram förslag på en samordnad stödkedja för våldsutsatta individer. Det innebär bl.a. att identifiera vilka aktörer som bör ingå i stödet, vilka yrkesgrupper som bör vara involverade och hur stödet kan individanpassas. Behov hos utsatta barn och vuxna som har utsatts för hedersrelaterat våld och förtryck ska uppmärksammas särskilt. Uppdraget ska slutredovisas den 10 april 2027 (Socialstyrelsen regleringsbrev 2024).

Stärkt kompetens om hedersrelaterat våld och förtryck vid skyddade boenden

Socialstyrelsen ska verka för stärkt kompetens om hedersrelaterat våld och förtryck vid skyddade boenden och ta fram ett stöd för placering av barn i skyddat boende med fokus på hedersrelaterat våld och förtryck. Uppdraget ska slutredovisas den 8 februari 2029 (Socialstyrelsen regleringsbrev 2026).

Stöd till yrkesverksamma om stärkt barnperspektiv vid skyddade boenden

Länsstyrelserna ska genomföra kunskapshöjande insatser och främja erfarenhetsutbyten för yrkesverksamma som möter barn i skyddat boende. Uppdraget ska slutredovisas den 30 april 2028 (länsstyrelserna regleringsbrev 2026).

Stärka och anpassa vården vid SiS-hem för barn och unga som utsatts för bl.a. hedersrelaterat våld och förtryck

Statens institutionsstyrelse ska stärka och anpassa vården för barn och unga som utsatts för bl.a. våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och

förtryck. Uppdraget omfattar även arbete med att förebygga förekomst av sådan våldsutsatthet i myndighetens egen verksamhet. Uppdraget ska redovisas den 24 mars 2029 (Statens institutionsstyrelse regleringsbrev 2026).

Utveckla och ge stöd för implementering av kunskaps- och bedömningsstöd om hedersrelaterat våld och förtryck för socialtjänst och hälso- och sjukvård

Socialstyrelsen ska utveckla stöd för socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med familjebehandling i hedersrelaterade ärenden. Socialstyrelsen ska vid nätverksplaceringar i socialtjänsten motverka att barn utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck samt uppmärksamma syskons risk för utsatthet. Socialstyrelsen ska utveckla bedömningsstöd i hedersrelaterade ärenden för personer över 18 år och under 12 år. Socialstyrelsen ska även utveckla stöd till socialtjänsten för akuta skyddsbedömningar i ärenden som rör barn som är utsatta eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck. Uppdraget ska slutredovisas den 8sfebruari 2029 (Socialstyrelsen regleringsbrev 2026).

Utveckla kunskap om informations-, stöd- och skyddsbehov hos enskilda som vill lämna relationer där hedersrelaterat våld eller förtryck förekommer

Socialstyrelsen ska kartlägga enskildas behov av information, stöd och skydd för att kunna leva ett självständigt liv fritt från hedersrelaterat våld och förtryck. Myndigheten ska särskilt beakta frågor om vårdnad, boende och umgänge och möjlighet till skilsmässa, även i en religiös kontext, och hinder i form av repressalier och annat eftervåld. Uppdraget ska slutredovisas den 10 augusti 2028 (Socialstyrelsen regleringsbrev 2026).

Kartläggning av åtgärder och insatser samt förslag vid bortföranden utomlands med fokus på hederskontexter

Socialstyrelsen ska kartlägga åtgärder och insatser samt lämna förslag för att förbättra det förebyggande, stödjande och skyddande arbetet i socialtjänsten, hälso- och sjukvården och tandvården för vuxna och barn i riskzonen att föras bort utomlands, för de som har förts bort eller hållits kvar utomlands mot sin vilja och för de som återvänder till Sverige. Uppdraget ska slutredovisas den 30 augusti 2029 (A2026/00601).

Stärkt samverkan, skydd, stöd och upprättelse när barn har utsatts för våldsbrott

Brottsoffermyndigheten ska ta fram en nationell plan för samordning av barnahusverksamheterna i syfte att förbättra likvärdigheten och tillgången till insatser för alla barn oavsett förutsättningar eller var i landet de bor.

Brottsoffermyndigheten ska ge stöd till landets barnahus och liknande samverkansformer för att åtgärda brister. Uppdraget ska redovisas den 28 januari 2028 (S2025/01366).

Socialstyrelsen, Polismyndigheten, Rättsmedicinalverket och Åklagarmyndigheten har i uppdrag att revidera de gällande nationella riktlinjerna för samverkan vid misstanke om att barn har utsatts för våldsbrott och kriterierna för barnahusverksamhet. Uppdraget ska redovisas den 15 februari 2027 (S2025/01365).

6.3.3 Kunskap och uppföljning för bättre stöd och skydd

För att utsatta ska få ett träffsäkert och ändamålsenligt stöd krävs ett starkt kunskapsunderlag och en systematisk uppföljning av hur stöd- och skyddsinsatser fungerar i praktiken. Detta delområde fokuserar därför på att utveckla och sprida kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck, följa upp insatsernas kvalitet och resultat samt stärka de strukturer som gör det möjligt att kontinuerligt förbättra stödet till utsatta. Arbetet omfattar även att fördjupa förståelsen av hur olika grupper av barn och unga påverkas av hedersnormer och vilka stödbehov som finns i olika livssituationer. Genom att ta dra nytta av ny forskning, analysera praktiknära kunskap från kommuner och regioner och utveckla digitala- och metodbaserade verktyg skapas bättre förutsättningar för att stöd- och skyddsprocessen ska vara likvärdig, kunskapsbaserad och långsiktigt hållbar. Regeringen driver detta arbete framåt med ökad kraft genom följande insatser:

Stiftelsen Allmänna barnhusets studier Våld mot barn samt Unga, sex och internet

Regeringen har tilldelat Stiftelsen Allmänna Barnhuset medel för en studie om våld mot barn med intellektuell funktionsnedsättning. Studien bygger på tidigare kartläggningar som Allmänna Barnhuset har genomfört sedan 2000. Syftet är att följa utvecklingen över tid och ge en tydligare bild av barns utsatthet för våld, inklusive könsskillnader, kopplingar till psykisk ohälsa och andra individuella eller familjefaktorer (S2025/02085).

Regeringen har även tilldelat Stiftelsen Allmänna Barnhuset medel för en studie om gymnasieungdomars sexualitet och erfarenhet av sexuella övergrepp. Studien genomförs för femte gången sedan 2004 och omfattar frågor om hedersrelaterat våld och förtryck, bl.a. om oskuldsnormer,

begränsningar i möjligheter att bestämma över sitt liv och om förväntningar från släkt och familj (S2025/02171).

Förbättrad statistik och uppföljning i socialtjänsten

En utvidgad nationell socialtjänststatistik kan förbättra socialtjänstens kunskapsunderlag, exempelvis i frågor om insatser för våldsutsatta och våldsutövare. Riksdagen har i maj 2026 fattat beslut med anledning av propositionen En lag om socialdataregister (prop. 2025/26:165). Lagen utökar Socialstyrelsens möjlighet att behandla personuppgifter i nationella socialdataregister och syftar till att utveckla den nationella statistiken och bidra till en mer kunskapsbaserad socialtjänst. Det kan förbättra möjligheterna att ta fram statistik, underlag för uppföljning och utvärdering samt stärka forskning som bedrivs om t.ex. hedersrelaterat våld och förtryck. Lagen om socialdataregister träder i kraft den 1 augusti 2026.

Ökad kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck mot personer med funktionsnedsättning

Myndigheten för delaktighet ska genomföra kunskapshöjande insatser om hedersrelaterat våld och förtryck och könsstympning av flickor och kvinnor riktade till relevanta verksamheter. Uppdraget ska slutredovisas den 30 mars 2027 (Myndigheten för delaktighet regleringsbrev 2025).

Kartlägga förekomsten av könsuppdelad simundervisning

Jämställdhetsmyndigheten ska genomföra en kartläggning av könsuppdelad simundervisning i kommunal regi, med utgångspunkt i de områden där utanförskapet är stort och risken för hedersrelaterat våld och förtryck bedöms vara särskilt hög. Uppdraget ska slutredovisas den 23 april 2027 (Jämställdhetsmyndigheten regleringsbrev 2026).

6.4 Brottsbekämpning – ökad operativ förmåga att effektivt förebygga, utreda och lagföra hedersrelaterade brott

Handlingsplanens fjärde strategiska område handlar bl.a. om att stärka rättsväsendets förmåga att effektivt förebygga, utreda och lagföra hedersrelaterade brott. Området består av flera delar, inklusive lagstiftningsåtgärder som skärper samhällets möjligheter att motverka hedersrelaterad brottslighet, stärkt operativ förmåga och samverkan i det brottsbekämpande arbetet, samt kunskap, kvalitet och uppföljning som förbättrar rättskedjans hantering av dessa brott. Detta strategiska område tar

sin utgångspunkt i Istanbulkonventionens fjärde och femte kapitel, som rör utredning, lagföring, processrätt och skyddsåtgärder.

6.4.1 Lagstiftningsåtgärder mot hedersrelaterad brottslighet

Ett effektivt brottsbekämpande arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck kräver en lagstiftning som tydligt adresserar brottslighetens särskilda karaktär och komplexitet. Ett flertal lagändringar har därför föreslagits och genomförts som bl.a. stärker skyddet för utsatta och förbättrar förutsättningarna att förebygga, upptäcka och lagföra hedersrelaterade brott. Åtgärderna omfattar bl.a. skärpta straff, nya brottstyper, kriminalisering av ytterligare hedersrelaterade handlingar, förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter samt reformer av det straffrättsliga påföljdssystemet. Tillsammans utgör dessa lagstiftningsåtgärder en central grund för att rättsväsendet ska kunna agera mer effektivt och rättssäkert i ärenden som rör denna allvarliga brottslighet.

Stärkt lagstiftning mot hedersrelaterat våld och förtryck

Regeringen har den 19 mars 2026 lämnat flera förslag som syftar till att motverka tvångsäktenskap, barnäktenskap och andra former av hedersrelaterat våld och förtryck (prop. 2025/26:213):

- det straffbara området för brotten vilseledande till äktenskapsresa, som byter namn till äktenskapsresebrott, och äktenskapstvång utvidgas,
- det införs ett nytt brott, äktenskapsresebrott mot barn,
- försök till äktenskapsresebrott och äktenskapsresebrott mot barn kriminaliseras,
- straffen för äktenskapstvång, barnäktenskapsbrott och äktenskaps-resebrott skärps,
- hemliga tvångsmedel ska kunna användas i utredningar om äkten-skapstvång och barnäktenskapsbrott, och
- förbudet mot att erkänna otillåtna utländska äktenskap ska gälla utan undantag.

Riksdagen har antagit regeringens förslag till lagändringar (bet. 2025/26:JuU43, rskr. 2025/26:289). Lagändringarna träder i kraft den 2 juli 2026.

En särskild straffbestämmelse om psykiskt våld

Regeringen har den 19 februari 2026 lämnat förslag om att införa brottet psykiskt våld i brottsbalken, vilket bl.a. innebär att det blir straffbart att upprepat utsätta en annan person för vissa typer av kränkningar, t.ex. otillbörligt tvång (prop. 2025/26:138). Krav på den utsattas utseende, umgänge, sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck, inklusive s.k. omvändelseförsök, kan utgöra tvång i straffbestämmelsens mening. Det kan också handla om tvång att bära slöja eller krav på att vara kvar i en relation eller i ett äktenskap. Psykiskt våld ska även kunna ingå som ett led i brottet hedersförtryck. Riksdagen har antagit regeringens förslag till lagändringar (bet. 2025/26:JuU39, rskr. 2025/26:257). Lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2026.

Förbud mot kusinäktenskap och äktenskap mellan andra nära släktingar

Regeringen har den 12 mars 2026 lämnat förslag om förbud mot kusinäktenskap och äktenskap mellan andra nära släktingar (prop. 2025/26:154). Lagändringarna syftar till att motverka hedersrelaterat förtryck och andra påtryckningar vid ingående av äktenskap. Riksdagen har antagit regeringens förslag till lagändringar (bet. 2025/26:CU33, rskr. 2025/26:285). Lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2026.

Rivna sekretesshinder för effektivare informationsutbyte mellan myndigheter

Genom sekretessbrytande bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), som trädde i kraft den 1 april respektive den 1 december 2025, har möjligheterna till informationsutbyte mellan myndigheter och mellan brottsbekämpande aktörer stärkts, vilket förbättrar förutsättningarna att förebygga, upptäcka och bekämpa hedersrelaterad brottslighet.

Propositionen Dubbla straff för brott i kriminella nätverk och skärpta straffskalor

Regeringen har i en proposition den 9 april 2026 lämnat flera förslag som ett led i att åstadkomma ett mer rättvist straffsystem där straffen på ett bättre sätt återspeglar brottslighetens allvar, brottsofferperspektivet ges ett ökat inflytande och samhällsskyddet förbättras (prop. 2025/26:218). Presumtionen för häktning utvidgas till att omfatta brotten grov kvinnofridskränkning, grov fridskränkning och hedersförtryck. Presumtionen för häktning ska också gälla när misstanken avser försök, förberedelse eller stämpling till ett brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i fyra år, t.ex. mord, synnerligen grov misshandel

och grov våldtäkt. Dessutom ska livstids fängelse kunna dömas ut som gemensamt straff för vissa allvarliga fall av upprepade vålds- och sexualbrott.

Ett nytt straffrättsligt påföljdssystem

I lagrådsremissen Ett nytt straffrättsligt påföljdssystem, som beslutades den 9 april 2026, har regeringen lämnat flera förslag som ett led i att åstadkomma ett mer rättvist straffsystem där straffen på ett bättre sätt återspeglar brottslighetens allvar, påföljderna som döms ut i större utsträckning framstår som rimliga och rättvisa, brottsofferperspektivet ges ett ökat inflytande och samhällsskyddet förbättras. Regeringen föreslår att ett system med villkorligt fängelse införs samt att presumtionen mot fängelse tas bort och påföljderna villkorlig dom och skyddstillsyn utmönstras. Därutöver föreslås att straffmätningen ska ske på ett mer nyanserat sätt. Vidare ska vid flerfaldig brottslighet tillkommande brott ges ett större genomslag i straffmätningen. Straffmätningen ska utgå från det sammanlagda straffvärdet för de brott som den tilltalade döms för. Dessutom tas vissa strafflindringsgrunder, s.k. billighetsskäl, bort. Lagändringarna föreslås träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

6.4.2 Stärkt operativ förmåga i det brottsbekämpande arbetet

Utöver ändrad lagstiftning krävs riktade insatser för att säkerställa att lagstiftningen får genomslag i praktiken. Regeringen vidtar därför även ett antal åtgärder som syftar till att stärka den operativa förmågan, samverkan och kunskapen inom det brottsbekämpande arbetet mot hedersrelaterade brott. Flera myndigheter har fått uppdrag att kartlägga hinder som försvårar lagföring, analysera rättskedjans hantering av hedersrelaterad brottslighet och utveckla mer ändamålsenliga arbetssätt. Genom att stärka samverkan mellan polis, åklagare, socialtjänst, kriminalvård och hälso- och sjukvård samt genom att följa upp och utveckla myndigheternas operativa arbete skapas bättre förutsättningar för att fler hedersrelaterade brott ska kunna upptäckas, utredas och lagföras på ett effektivt och rättssäkert sätt.

Kartläggning av hedersrelaterade brott för att identifiera hinder som kan försvåra lagföring av hedersrelaterade brott

Åklagarmyndigheten ska identifiera hinder som kan försvåra lagföring av hedersrelaterade brott. I uppdraget ingår att identifiera utmaningar kring varför så få åtal väcks i hedersrelaterade ärenden och varför de sällan leder till fällande domar, samt, när så är relevant, ge förslag på åtgärder för att förbättra rättsväsendets arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Uppdraget ska redovisas den 18 augusti 2027 (Åklagarmyndigheten regleringsbrev 2026).

Förbättra utredning och lagföring av hedersrelaterad brottslighet

Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten ska redovisa vilka åtgärder de vidtagit och planerar att vidta för att förbättra utredning och lagföring av brott som begås inom ramen för hedersrelaterat våld och förtryck, mot bakgrund av de resultat som framkommit av Brås rapport om tillämpningen av straffbestämmelsen hedersförtryck (Brå 2026:19). Uppdraget ska redovisas den 18 augusti 2027.

Uppföljning av socialtjänstens hantering av barnfridsbrottet

Socialstyrelsen ska stärka socialtjänstens arbete med och stöd till barn som bevittnat eller upplevt hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive att sprida kunskap om barnfridsbrott och vikten av att socialtjänsten anmäler misstänkta barnfridsbrott till polisen. Uppdraget ska slutredovisas den 1 mars 2028 (Socialstyrelsen regleringsbrev 2026).

Ökad operativ förmåga i Polismyndighetens och Åklagarmyndighetens arbete med att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck och brott mot barn

Åklagarmyndigheten ska redovisa hur myndigheten har säkerställt en ökad operativ förmåga i arbetet med att bekämpa bl.a. mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt brott mot barn. Vidtagna och planerade åtgärder för att öka lagföringen ska särskilt redovisas samt hur samverkan bedrivs med Polismyndigheten rörande dessa ärenden. Uppdraget ska redovisas i Åklagarmyndighetens årsredovisning för 2026 (Åklagarmyndigheten regleringsbrev 2026).

Polismyndigheten ska redovisa hur förmågan att förebygga, förhindra, utreda och lagföra brott har utvecklats avseende bl.a. dödligt våld, mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterad brottslighet och brott mot barn. Arbetet ska redovisas i Polismyndighetens årsredovisning för 2026 (Polismyndigheten regleringsbrev 2026).

Stärkt operativ samverkan mellan polis, åklagare, socialtjänst och kriminalvård i frågor om bl.a. hedersrelaterat våld och förtryck och våld mot barn

Kriminalvården, Polismyndigheten, Socialstyrelsen och Åklagarmyndigheten har i uppdrag att stärka samverkan för att förebygga och bekämpa mäns våld

mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive ärenden där barn är involverade. Uppdraget syftar till stärkt operativ samverkan mellan polis, åklagare, kriminalvård, socialtjänst och hälso- och sjukvård. Myndigheterna ska implementera och vid behov utveckla metoder i syfte att mer effektivt upptäcka, förebygga och förhindra mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Uppdraget ska redovisas den 15 oktober 2026 (Ju2024/01453).

6.4.3 Kunskap, kvalitet och uppföljning i brottsbekämpningen

Ett effektivt brottsbekämpande arbete mot hedersrelaterad brottslighet förutsätter att rättsväsendet och andra relevanta aktörer har tillräcklig kunskap för att identifiera, utreda och hantera brottens särskilda karaktär. Detta delområde omfattar därför åtgärder som stärker kompetensen hos yrkesverksamma, utvecklar kunskapsstöd och vägledningar samt säkerställer att ny och befintlig lagstiftning är väl känd och används på ett korrekt och enhetligt sätt. Arbetet syftar också till att förbättra kvaliteten i rättsväsendets hantering av ärenden genom riktade utbildningsinsatser, digitala stödverktyg och systematisk uppföljning av hur hedersrelaterad brottslighet beivras i praktiken. Genom att bygga upp ett mer kunskapsbaserat arbete och kvalitetssäkrat arbetssätt stärks rättskedjans förmåga att ge utsatta ett rättssäkert skydd och att lagföra fler brott. Inom ramen för detta delområde genomför regeringen flera riktade insatser som syftar till att stärka rättsväsendets kunskap, kvalitet och förmåga att hantera hedersrelaterad brottslighet och dess särskilda uttryck och riskfaktorer.

Informations- och utbildningsinsatser riktade till yrkesverksamma för att öka kunskapen om ny och gällande lagstiftning

Jämställdhetsmyndigheten ska, i samverkan med Barnombudsmannen, länsstyrelserna, Linköpings universitet (Barnafrid – Nationellt centrum för kunskap om våld mot barn) och Uppsala universitet (NCK), genomföra en informationssatsning riktad till yrkesverksamma för att bl.a. informera om gällande lagstiftning mot hedersrelaterad brottslighet. I arbetet ingår att ta fram och sprida en uppdaterad myndighetsgemensam vägledning om hedersrelaterad brottslighet. Uppdraget ska redovisas den 16 februari 2029 (Jämställdhetsmyndigheten regleringsbrevet 2026).

Webbstöd till rättsväsendet med särskilt fokus på hedersrelaterat våld och förtryck

Uppsala universitet (NCK) har fått medel för att utveckla webbstöd om hedersrelaterat våld och förtryck riktat till alla aktörer som möter utsatta i rättsväsendet. I uppdraget ingår att undersöka förutsättningarna att erbjuda målgruppsanpassade utbildningar till olika yrkesgrupper i rättsväsendet (regleringsbrevet för anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder 2026).

Webbstöd till rättsväsendet om bl.a. hedersrelaterat våld och förtryck mot barn

Brottsoffermyndigheten ska ta fram och sprida ett riktat och praktiknära utbildnings- och informationsmaterial om barnets rättigheter och barns våldsutsatthet samt erbjuda utbildningsinsatser till biträdande jurister och advokater som är särskilda företrädare för barn samt målsägandebiträden och kriminalvårdspersonal. Syftet med uppdraget är att öka kunskapen om barnets rättigheter och barns våldsutsatthet med fokus på hedersrelaterat våld och förtryck. Uppdraget ska redovisas den 10 december 2027 (Brottsoffermyndigheten regleringsbrev 2026).

Uppföljning av brottet hedersförtryck

Brå har följt upp tillämpningen av straffbestämmelsen om hedersförtryck som infördes den 1 juni 2022 (prop. 2021/22:138). Brå har analyserat vad som karaktäriserar de gärningar som rubriceras som hedersförtryck och vilken relation den misstänkta och målsäganden har till varandra. Brå har även analyserat rättsväsendets hantering av ärenden om hedersförtryck, från anmälan till dom (Brå 2026:19).

Uppföljning av rättsväsendets hantering av barnfridsbrottet

Barnfridsbrottet infördes för att stärka det straffrättsliga skyddet för barn som lever i hem där det förekommer olika former av våld, t.ex. hedersrelaterat våld och förtryck. Brå ska kartlägga rättsväsendets hantering av barnfridsbrottet från anmälan till dom. Brå ska identifiera svårigheter och framgångsfaktorer i utrednings- och lagföringsarbetet, samt ge förslag på hur rättsväsendets hantering av barnfridsbrott skulle kunna förbättras. Uppdraget ska redovisas den 25 november 2027 (Brå regleringsbrev 2026).

Sprida kunskap om omvändelseförsök kopplat till straffbestämmelsen om psykiskt våld

MUCF:s uppdrag om att genomföra en fördjupad analys av behovet av stödinsatser om hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive utsatthet för s.k. omvändelseförsök mot unga hbtqi-personer ändras på så sätt att myndigheten även ska sprida kunskap om hur det straffrättsliga skyddet mot omvändelseförsök genom hot eller tvång stärks genom den nya straffbestämmelsen om psykiskt våld som träder i kraft den 1 juli 2026 (prop. 2025/26:138). Uppdraget ska redovisas 31 mars 2027 (MUCF regleringsbrev 2026).

Tillfällig förstärkning av Socialstyrelsens skade- och dödsfallsutredningar

Inom ramen för arbetet med en nationell strategi för att förebygga och motverka våld mot barn har regeringen tillfälligt stärkt finansieringen av Socialstyrelsens skade- och dödsfallsutredningar. Socialstyrelsen ska genomföra utredningar av vissa fall när exempelvis en vuxen person har dödats eller utsatts för mordförsök av en närstående eller när ett barn har utsatts för grov misshandel av en närstående eller har dödats. Syftet med utredningarna är att identifiera brister i samhällets skyddsnät och att ge regeringen faktaunderlag samt rekommendationer om fortsatta åtgärder. Målet är att förebygga att barn far illa och att vuxna utsätts för våld eller andra övergrepp av närstående eller tidigare närstående personer.

6.5 Återfallsförebyggande arbete – insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck

Det femte strategiska området handlar om att stärka samhällets förmåga att förhindra återfall i hedersrelaterat våld och förtryck. Området består av två huvudsakliga delar: kunskaps- och metodutveckling i det återfallsförebyggande arbetet samt utveckling av effektiva och likvärdiga insatser som förhindrar återfall. Arbetet utgår från att stöd- och behandlingsinsatser för våldsutövare alltid ska utformas med de våldsutsattas behov av skydd, stöd och säkerhet i fokus. Det är viktigt att beakta att personer som lever i en hederskontext både kan vara våldsutsatta och våldsutövare. Pojkars och unga mäns våldsutövande kan i vissa fall bero på att de tvingas att kontrollera sina syskon eller andra släktingar. Även flickor och kvinnor kan utöva hedersrelaterat våld och förtryck och bidra till att upprätthålla hedersnormer. Detta strategiska område tar avstamp i Istanbulkonventionens tredje kapitel om förebyggande åtgärder.

6.5.1 Kunskaps- och metodutveckling i det återfallsförebyggande arbetet

Ett verkningsfullt återfallsförebyggande arbete kräver att insatserna vilar på ett stabilt kunskapsunderlag och metoder som är anpassade till de särskilda förutsättningar som präglar hedersrelaterat våld och förtryck. Detta delområde fokuserar därför på att stärka den nationella samordningen, utveckla nya arbetssätt och sammanställa befintlig kunskap om effektiva insatser för våldsutövare. Arbetet omfattar både utveckling av metoder riktade till personer som utövar hedersrelaterat våld och förtryck, och stöd till verksamheter som möter våldsutövare i praktiken, inklusive telefonlinjen Välj att sluta. Genom att ta fram, utvärdera och sprida kunskap om verkningsfulla metoder och arbetssätt skapas bättre förutsättningar för att fler våldsutövare ska nås av insatser som kan bryta våldsbeteenden och därmed minska risken för återfall. Regeringen fördjupar arbetet med följande insatser:

Nationell samordning och kunskapsutveckling för återfallsförebyggande arbete med våldsutövare inkl. telefonlinjen Välj att sluta

Socialstyrelsen ska utveckla en permanent nationell samordning av kunskapsutveckling för återfallsförebyggande arbete med våldsutövare. Det innebär bl.a. omvärlds- och kunskapsbevakning, kunskapsutveckling om metoder och arbetsformer, kunskapsspridning och stöd till implementering, samordning och samverkan (S2023/03257). Socialstyrelsens uppdrag inkluderar återfallsförebyggande arbete riktat mot utövare av hedersrelaterat våld och förtryck. Socialstyrelsen har även i uppdrag att stödja driften av telefonlinjen Välj att sluta för personer som vill upphöra med ett våldsamt eller destruktivt beteende.

Utveckling av återfallsförebyggande metoder i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck

Socialstyrelsen ska utveckla återfallsförebyggande metoder för personer, oavsett kön, som utövar eller har utövat hedersrelaterat våld och förtryck. I arbetet ska beaktas att dessa personer själva kan ha utsatts eller utsätts för våld. Metoden eller metoderna som utvecklas ska därefter utvärderas för att på sikt kunna implementeras på regional och lokal nivå inom Socialstyrelsens verksamhetsområden. Uppdraget ska slutredovisas den 8 februari 2029 (Socialstyrelsen regleringsbrev 2026).

Sammanställning av vetenskaplig kunskap om metoder, arbetssätt och insatser i det återfallsförebyggande arbetet med våldsutövare, med fokus på våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering ska göra en sammanställning av vetenskaplig kunskap om metoder, arbetssätt och verkningsfulla insatser i det återfallsförebyggande arbetet för att personer som utövar eller har utövat våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra med sitt beteende. Uppdraget ska redovisas den 15 februari 2028 (Statens beredning för medicinsk och social utvärdering regleringsbrev 2026).

6.5.2 Utveckling av effektiva insatser för att förhindra återfall

För att förhindra återfall i hedersrelaterat våld och förtryck krävs insatser som är både verkningsfulla och tillgängliga för de yrkesverksamma som möter våldsutövare i praktiken. Arbetet omfattar stöd till kommuner och andra aktörer. Genom att stärka kompetensen hos yrkesverksamma och säkerställa att effektiva metoder används i hela landet skapas bättre förutsättningar för att bryta våldsspiraler och minska risken för återfall. Regeringen förstärker arbetet genom följande insats:

Stöd till yrkesverksamma som arbetar med våldsutövare

Länsstyrelserna ska under perioden 2023–2028 genomföra kunskapshöjande insatser och främja erfarenhetsutbyten till yrkesverksamma som arbetar för att personer som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende. Ett område där det har identifierats behov av utveckling av kunskap är våldsutövare med hedersmotiv. Uppdraget ska slutredovisas den 30 april 2028 (länsstyrelserna regleringsbrev 2023).

7. Sveriges internationella åtaganden och samarbeten

Sveriges arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck vilar på flera internationella åtaganden inom FN och Europarådet. Särskilt centrala är Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (den s.k. Istanbulkonventionen), FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW) och FN:s konvention om barnets rättigheter. Dessa konventioner slår tydligt fast statens ansvar att förebygga och motverka hedersrelaterat våld och förtryck, samt att säkerställa skydd och stöd till utsatta.

7.1 EU-samarbetet

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1385 av den 14 maj 2024 om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer har antagits och ska vara genomfört i nationell rätt senast den 14 juni 2027. Direktivet innehåller bestämmelser om bl.a. kvinnlig könsstympning, tvångsäktenskap, nätstalkning och nättrakasserier. Enligt direktivet ska förebyggande åtgärder i synnerhet syfta till att ifrågasätta skadliga könsstereotyper, främja jämställdhet, ömsesidig respekt och rätten till personlig integritet och uppmuntra alla, särskilt män och pojkar, att fungera som positiva förebilder för att främja beteendeförändringar i hela samhället i linje med målen i direktivet (artikel 34.5). Detta kan omfatta åtgärder för att säkerställa att kultur, sedvänja, religion, tradition eller heder inte betraktas som ett rättfärdigande av våld mot kvinnor eller våld i nära relationer, eller som grund för en mildare behandling av sådana brott (skäl 75). Direktivet innehåller även bestämmelser om bl.a. stöd och skydd för brottsoffer samt samordning och samarbete mellan myndigheter.

Under det svenska ordförandeskapet i ministerrådet prioriterade regeringen arbetet med direktivet och bidrog till att förhandla fram en preliminär överenskommelse mellan medlemsstaterna. Direktivet är en milstolpe i arbetet på EU-nivå för att bekämpa våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Regeringen har tillsatt en utredning som ska överväga vilka åtgärder som krävs för att genomföra direktivet i svensk rätt (dir. 2025:21, Ju 2025:07).

I EU:s jämställdhetsstrategi för 2026–2030 (COM [2026] 113 final) anges att frihet från könsrelaterat våld och cybervåld är prioriterade områden. EU-kommissionen samordnar dessutom ett EU-nätverk för förebyggande av könsrelaterat våld och våld i nära relationer, där Sverige deltar som medlem. Nätverket sammanför medlemsstater och berörda aktörer för utbyte av god praxis och finansierar utbildning, kapacitetsuppbyggnad och stödtjänster.

7.2 Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är en prioriterad fråga för regeringen. De nordiska regeringarnas samarbete på jämställdhetsområdet och med hbtqi-frågor leds av de nordiska jämställdhetsministrarna. I det nordiska samarbetsprogrammet för jämställdhets- och hbtqi-frågor 2025–2030 är ett av fem mål att Norden ska vara fritt från könsrelaterat och sexuellt våld, sexuella kränkningar samt trakasserier och hat. Delmålet omfattar hedersrelaterat våld och förtryck, sexuella kränkningar och trakasserier samt hbtqi-personers utsatthet. Inom ramen för samarbetet finns ett nordiskt nätverk för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck och negativ social kontroll, där Sverige deltar som medlem.

Regeringskansliet
Växel: 08-405 10 00
www.regeringen.se